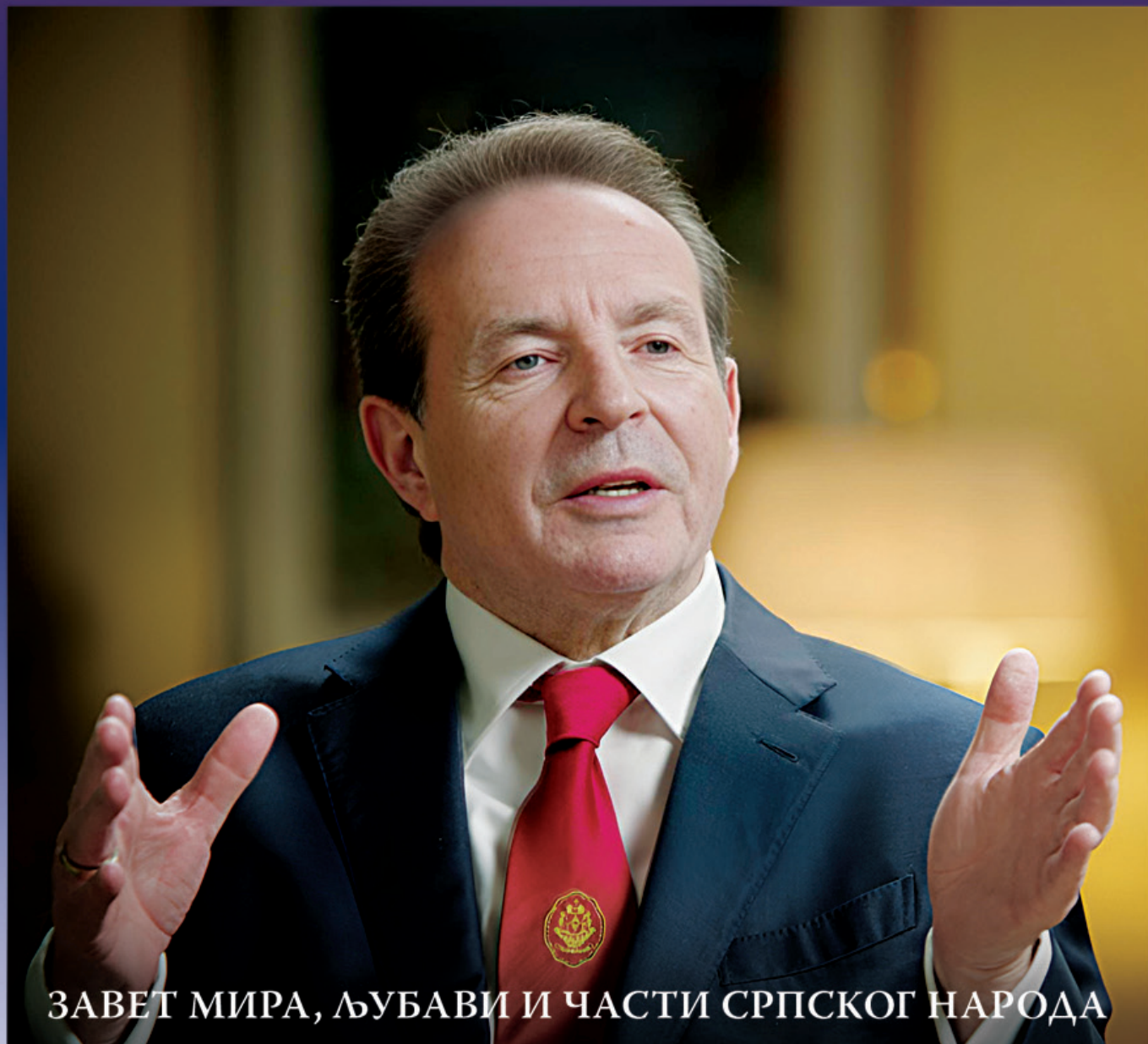

БОГОЉУБ Ј. КАРИЋ

ЧУЈТЕ, СРБИ СТО ГОДИНА КАСНИЈЕ

ЗАВЕТ МИРА, ЉУБАВИ И ЧАСТИ СРПСКОГ НАРОДА

*Судбина вам је у
власџијим рукама:
блисџава будућносџ
или џоново ројсџво!
Арџибалд Рајс*

ФОНДАЦИЈА БРАЋА КАРИЋ

*Ко има мозџа
њему џушка не џреба,
а ко нема мозџа,
њему не џомажу
ни џојови ни авиони.
Боџољуб Ј. Карџ*

*Посвећено српском народу, њрецима
који су нас обликовали и нашим њоџомцима –
да се не изјуби њамћење, да се сачува љубав
и да истина остјане да ѡраје.*

Бојољуб Ј. Карић се децембра 2016. јодине, њосле једанаесѡ јодина, враѡио у Србију. На беојрадском аеродрому ја је на улазу, у колицима, дочекала мајка Даница, маѡи Аниелина, која је и ѡада у својој 97. јодини била сѡуб, ослонац чиѡаве ѡпородице. Досањао је свој сан, да ѡољуби руку своје мајке и да се враѡи у домовину, својим коренима. Није се ѡроменио, ѡоново је јласно рекао:

„Дошао сам да будем највернији слуја српском народу!”

„Бої је у Србији јер Србија је у Боїу.”
Боїољуб Ј. Карић

УВОДНА РЕЧ

„Не їоворим да бих судио, већ да бих сїасао.”
Боїољуб Ј. Карић

„Чујте, Срби! Чувајте се себе самих!”
Тако је пре једног века опоменуо Арчибалд Рајс,
човек који није рођен као Србин,
али је то постао срцем, савешћу и избором.

Данас, сто година касније, обраћам се истом народу.
Не као судија и учитељ, већ као човек који му припада.

**Ова књига није позив на страх,
већ на будност.**

**Не позива да се чувамо једни
од других, већ да једни друге
чувамо.**

**Нека ове странице буду глас
који нас подсећа на оно што смо
знали па временом занемарили:**

- да се мир гради стрпљењем,
- да се достојанство
чува радом,
- да част нема замену и да
се љубав према ближњем не
доказује речима него делима.

**Србији није потребна величина у бројевима.
Потребна јој је мера у људима.**

**Један човек који ради честито,
верује без наметања и воли без интереса
вреди више од целе поворке празних гласова.**

Пре једног века, 1928. године, у време дубоког страдања, Арчибалд Рајс се обратио српском народу. Његове речи су биле намењене људима који су издржљивост познавали из сопственог искуства и који су њену цену плаћали свакодневно. Говорио је без потребе да привуче пажњу и без намере да себе стави у први план. Његов глас је био миран и прецизан, без потребе за улепшавањем стварности. Писао је са јасном намером, уверен да постоје тренуци када истина мора бити изговорена из осећаја одговорности.

Зато, његове речи нису остале закључане у прошлости. Наставиле су да живе и онда када су се прилике мењале, као тиха опомена и подсећање да истина не припада једном тренутку, већ човеку који има снаге да је прихвати.

Данас, готово сто година касније, обраћам се истом народу, али у времену које носи другачију врсту тишине. Нема више видљивих ломова, али немир који се давно настанио у човеку није ишчезао. Несигурност је постала свакодневна, а одговорност се све ређе доживљава као природан део личног избора.

Заборав није дошао нагло. Приближавао се лагано, уз небригу и расипање пажње. Са њим је ослабила и спремност да се човек задржи над сопственим поступцима и над оним што из њих произилази. Због тога осећам потребу да се вратимо речима које не узнемиравају, већ уносе јасноћу. Речима које не морају бити гласне да би биле истините.

Не позивам на надметање нити на нова раздвајања. Ово је позив на разумевање које не понижава и на пажњу која не тражи потврду. Само таква реч може човеку да помогне да зна где стоји и у времену које нечујно и неприметно пролази.

Аутор

ПРВИ ДЕО

ЧУЈТЕ, СРБИ – 100 ГОДИНА КАСНИЈЕ

О Бојољубу Ј. Карићу

- Породичан човек.
- Пионир и реформатор капитализма са породицом Карић у Југославији и у Совјетском Савезу у време председника Михаила Горбачова.
- Визионар, миротворац и градитељ.
- Филантроп.
- Архитекта новог економског светског поретка.
- Председник Међународног комитета „Никола Тесла“. Експерт УН Програма за одрживи развој.
- Члан УН *Global Marketplace*-а.
- Члан Њујоршке академије наука.
- Добитник више почасних доктората међународних универзитета.
- Професор и доктор филозофије (PhD) из пословне дипломатије Универзитета Светског филозофског форума у Атини.
- Добитник Златне медаље за човечанство (*Gold Medal for Humanity*) Светског филозофског форума, за изузетан допринос концепту „Дијагноза човечанства“.
- Номинант за Нобелову награду 2024.
- Председник Удружења индустријалаца и предузетника Републике Србије.
- Фармер, који се бави пољопривредом - сточарством и воћарством, оријентисан на органски узгој и здраву храну.

КО СМО БИЛИ

*„Чујте, Срби! Чувајте се сами, пријатељи моји,
иа неће бити опасности од непријатеља ваших.”*

Арчибалд Рајс

Чујте, Срби, сто година касније!

Говорим вам као човек који је довољно проживео да зна како се оно најважније ретко изговара наглас. Не обраћам вам се као судија, нити као неко ко поучава. Говорим као човек који је дуго био међу својима, делио њихове успоне и падове и који је временом научио да реч добија тежину тек онда када се изговори мирно. Само таква реч остаје у човеку и наставља да живи и онда када разговор утихне.

Срби су народ стамених корена и кржаве историје, али и неугасле наде. Вековима су носили светлост и онда када су времена била мрачна. Док сам читао Арчибалда Рајса, осећао сам бол и блискост јер он није писао као странац, већ као пријатељ који је овом народу пришао са поштовањем и искреном бригом. Наши преци нису знали за лажну славу. Знали су за рад, молитву и част. У њиховим животима није било изобиља, али је било достојанства.

Пре једног века, Рајс је Србима оставио писмо које није улепшавао. Није га писао да би било пријатно, већ да би било истинито. Његове речи нису тражиле утеху, али су позивале на одговорност. Данас, сто година касније, околности су другачије. Нема ровова и марширања, нема страха који је долазио са првим звуцима разарања. Али, опасност није нестала. Само је променила облик и пришла ближе човеку.

Данас човека не нагриза највише притисак споља, већ немир који се неприметно настанио и постепено потиснуо оно што је некада држало живот на окупу. Није дошао нагло и није одмах оставио јасан траг. Увучао се сакривен у расипању пажње, одлагању важних ствари и навици да се од одговорности склонимо кад год је могуће. Ту је почело удаљавање човека од себе.

Обраћам вам се као неко ко зна шта значи почети од ничега и ко је научио да се ништа трајно не гради на брзину. Савремени свет нас учи да вреди само оно што се види, што се истакне и што се може продати. Али, народ који такво мерило прихвати без задршке, временом губи способност да разликује оно што има тежину од онога што брзо пролази. Срби су опстајали управо зато што нису дозвољавали да им привид замени суштину.

Највећа опасност данас не долази споља. Она почиње онда када човек навикне да одговорност помера од себе, када кривицу увек тражи негде другде и када сопствени живот почне да доживљава као низ случајности. У таквом односу према себи настаје постепено осипање које се дуго не примећује. Народ који изгуби осећај личне одговорности не распада се нагло, већ тихо, у равнодушности и непреиспитивању.

Будућност никоме није унапред дата. Она се не наслеђује нити се стиче речима. Гради се начином на који се ради, начином на који се деца уводе у живот и начином на који се човек односи према истини. А истина није оно што умирује или прија. Истина је оно што држи човека будним и што га тера да остане присутан у сопственим изборима.

Срби често говоре о умору. Тај умор, међутим, ретко долази из напора. Чешће настаје из раздвојености, из живота без јасне мере, из сталне жеље да се буде негде другде и неко други. Али, човек не може да се удаљи од себе, као што ни народ не може да се одрекне онога што га је изнедрило.

Чланови породице Карић испред задруге у Пећи 1914. године.

Србима живот никада није био лак. Али су дуго били народ који је имао јасан однос према себи. Данас та јасноћа почиње да бледи. Млади улазе у послове не разумевајући њихову тежину, а старији све ређе налазе снаге да своје искуство даље пренесу. Између те две тишине настаје празнина у коју лако улазе туђе речи и туђа мерила.

Не позивам вас да се затварате од света, нити да се враћате у прошлост. Говорим о потреби да човек остане при себи. Без тога свако отварање постаје расипање, а народ који изгуби осећај за оно што носи у себи временом губи и своју препознатљивост.

Прича о раду данас изазива отпор. Онај ко избегава рад губи однос према времену, а са њим и осећај вредности. Срби су знали да рад није само средство опстанка, већ начин да човек остане присутан у свом животу.

Посао, сам по себи, никада није био понижење. Понижење почиње онда када човек одустане од сопственог учешћа у животу. Онај ко ради, чак и у тешким околностима, задржава осећај личне вредности.

Драјушин Маџић, њознаџ као Око соколово, најџознаџији је срџски војни извиђач.

Породица данас све ређе има улогу коју је некада имала. Не због лоше намере, већ због расуте свакодневице. Када породично окриље ослаби, човек остаје без ослонца и без оног места у коме се уче стрпљење, границе и одговорност. То се не може научити ни у једној образовној институцији.

Васпитање не настаје забранама већ присуством. Дете које гледа родитеља како стоји иза својих поступака усваја више него из хиљаду речи. Срби су знали да се карактер гради примером. Данас се тај пример често замењује оправдањима.

Вера се данас своди на површну тему. Или се носи као етикета, или се одбацује као терет. А она никада није била ни једно ни друго. Она је помагала човеку да се не расипа и да сачува присебност када је изложен притисцима и искушењима. Када та навика ослаби, човек лако губи границе.

Сто година после Рајса, Срби нису суочени са уништењем, већ са расипањем. Не прети им сила него, немар. Народ који се на њега навикне не нестаје нагло, већ неприметно.

Не пишем ово да бих вас уплашио. Пишем јер верујем да овај народ још има снагу да се замисли и погледа се без оправдања. Та снага није у броју ни у богатству, већ у спремности појединца да преузме одговорност за свој живот.

Сто година после једне опомене, избор је остао исти. Он се не доноси у говорима него у тишини, из дана у дан. Народ који уме да носи ту одговорност не мора да се плаши будућности.

И зато вам ово говорим. Мирно. Без оптужбе. Као човек који верује да још увек знамо ко смо и шта нам је поверено.

Душа храбросѝи и молиѝве

Срби, вековима сте живели са вером као са невидљивим упориштем, без којег се не може стајати усправно! Од времена Немањића, преко Косова, до устаничких дана Карађорђа и година које су уследиле, вера није била ни свечаност ни обележје. Била је део обичног дана. Била је у начину на који се устајало, у тренутку ћутања пре поласка, у погледу који се подиже пред тежак рад или неизvestан пут. Није се истицала јер то није било потребно.

Управо у таквим данима показивало се ко је човек. Када је било најтеже, та прибраност је излазила на видело. Арчибалд Рајс је у ратним годинама управо то препознао код Срба. Сретао је људе који су одлазили без буке и враћали се без горчине. Видео је оне који су знали коме припадају и зашто носе оно што им је дато. То се није тумачило речима. То се живело.

Молитва никада није била одвојена од живота. Није чекала посебно место ни одређен тренутак. Изговарала се без гласа, у једва приметном покрету руке, у стрпљењу које не тражи пажњу. Пратила је човека у раду, у болу и у одлукама које су носиле последице. Није обећавала лакоћу, али је корак чинила сигурним. Човек је знао где стоји и зато је могао да настави даље.

Храброст се није учила као засебна врлина. Она је сазревала у свакодневици, расла у односу према родитељима, у поштовању старијих и у начину на који се прихватао рад. Знало се да страх има своје место и где почиње одговорност. Рајс је у том држању препознао једну од најдубљих црта српског човека: способност да остане прибран, без наглих речи и без потребе да показује сопствену снагу.

Рано сам научио да рад није само начин да се обезбеди хлеб. Он обликује човека и држи породицу на окупу. Руке су кретале пре речи, а одговорност се прихватала без оклевања, као нешто што припада животу. У таквом односу храброст се не именује. Она се препознаје у начину на који човек устаје и у томе што не одустаје од онога што је започео.

Име се није изговарало олако, значило је везу са онима који су били пре нас и обавезу према онима који долазе. Тако сам учио да успех нема тежину ако иза њега не стоје труд и исправност. Оно што се стекне без напора брзо изгуби вредност и оставља празнину коју ништа не може да испуни.

Подсећам вас и на косовско памћење, које никада није живело у понављању речи ни у свечаним причама. Живело је у држању. У начину на који се човек подиже са земље, у погледу који се не склања и у кораку који не жури. Тада се није мерило шта се може добити, већ шта се може понети без стида. То се није учило читањем, нити се преносило објашњавањем. Прелазило је ћутке са човека на човека и време се прихватало без речи.

Српска храброст није тражила да буде примећена. Није се јављала у изузетним тренуцима већ у дугом истрајавању. У способности да се остане човек и онда када је лакше скренути. Рајс је у том понашању видео разлог због којег је овај народ остајао препознатљив. Не по сили којом удара, већ по снази којом подноси.

Било је времена у којима је човеку све могло бити одузето, осим онога што је носио собом. У таквим данима вера није нудила утеху без цене нити је обећавала награду. Постојала је као кратко заустављање пред путем који се мора наставити. Молитва није одвајала човека од живота већ га је враћала кораку који следи. Подсећала је да ниједан поступак није без значаја, чак ни онда када нема сведока.

Молитва и храброст нису се сусретале у говору, већ у тишини у којој се одлука доноси, у часу када човек остане сам са оним што мора да учини. Тада се рађала спремност да се настави, без огорчења и без потребе да се било шта доказује. Не зато што је пут био лак, већ зато што је било јасно да се од њега не одступа.

Та снага, сабирана вековима, није остала иза вас. Она и даље живи у човеку који зна да се оно што вреди не показује, већ носи. У начину на који се ради, у начину на који се ћути и у начину на који се остаје при својој речи. У том животу вера и храброст се прожимају, као корак и тло под ногама, носећи народ кроз време мирно, без потребе да се икоме оправдава.

Конвенција жена Покрећа „Снага Србије”, Центар „Сава”.

Врлина чојства, поштења и солидарности

Срби, некада није било потребно објашњавати шта значи бити човек! То се знало без много речи. Учило се гледајући и живећи, остајући при ономе што се једном прихвати. Чојство, поштење и солидарност нису биле речи које су се истицале. Били су видљиви у чврстом погледу, у сигурном кораку, у тону који не показује надмоћ.

Чојство је значило знати где се стаје. Држати меру и онда када би корист била сигурна, а пут лак. У таквим тренуцима човек остаје при себи. Ко уме да се заустави пред сопственом одлуком, не плаши се туђег суда.

Поштење је почињало од односа према речи. Изговорена реч је имала тежину. Не због туђег надзора, већ зато што човек живи са сопственом речју. Када се погреши, ред се враћа делом, а не оправдањем. Одговорност држи човека сабраним и чува образ и онда када је то тешко.

Рајс је управо у таквим поступцима видео снагу српског човека. Није га задивила храброст у изузетним часовима, већ постојаност у обичним данима. Видео је људе који су остајали своји и када је било тешко. Тада се одлучује колико народ може да траје.

Солидарност није настајала из прописа. Почињала је из блискости. Када један посустане, други приђе, без питања и без рачунице. Било је времена када се делило и оно последње јер се знало да се другачије не може опстати. Тај однос није слабио човека. Држао га је у заједници у којој туђа мука није била призор већ позив.

Не откривам вам нове вредности. Подсећам вас на оне које су већ постојале у вашем животу, које се препознају у односу према раду, према комшији, према непознатом човеку. У томе, да се не живи на туђи рачун и да се не узима оно што није стечено. Човек се не мери оним што је приграбио већ оним што је оставио иза себе.

Свет данас подстиче брзину и површност. Не одустајте од онога што се гради стрпљиво. Оно што настаје полако уме да остане и онда када се околности мењају. Поверење стечено поштеним радом вреди више од сваке кратке користи.

Зато вас не позивам да се доказујете. Позивам вас да останете при себи. Вера, рад, чојство и солидарност нису успомене. Они су начин живота који човека држи усправним и народу даје меру за трајање.

Част и корен

Запамтите, човек у живот улази већ ослоњен на оно што га је претекло. На име које носи, на језик на којем је научио да мисли и на корене који су му поверени пре него што је постао свестан себе. То се не учи објашњавањем. То се живи. Од тога зависи како ћете корачати и како ћете се заустављати.

Чувајте своје корене тако што ћете их носити у поступцима. Не тражите да се признају нити да се истичу. Корени се виде у односу према људима, у начину на који слушате и у одлукама које доносите онда када нема сведока. Онај ко зна одакле полази зна и докле може да иде.

Негујте част као навику понашања. Она не припада ни говорима ни тренуцима у којима се нешто доказује. Част живи у истрајности, у доследности и у спремности да се остане при ономе што је прихваћено као исправно. Пuteви се мењају, околности се смењују, али образ се чува понашањем.

Не трошите наслеђе немарно. Оно што вам је поверено није дато само вама. Сваки поступак наставља се у неком другом животу, у нечијем сећању и у нечијем понашању. Од тога зависи какво ће бити време које долази.

Арчибалд Рајс је у српском човеку препознао снагу у постојаности. Видео је људе који су умели да промене место, али не и начин на који носе себе. Тај облик није настајао из речи већ из држања. Из тога како се ради, како се ћути и како се прихвата последица.

Живите тако да своје корене не морате да објашњавате. Нека се виде у поштовању према старијима, у односу према послу и у спремности да се сваки корак учини са свешћу о одговорности. Име које носите није средство, већ обавеза да се оно што је примљено не умањи.

Схватите да част не значи непогрешивост. Она се препознаје у способности да се погрешан корак призна и да се из њега учи. Човек који зна где су му корени не бежи од последице. Он је прихвата и наставља, јер управо ту показује своје држање.

Учите се стрпљењу. Оно што има трајање не настаје у журби. Чувајте оно што је вредно и не мењајте га ради пролазне користи. Оно што се стиче без мере ретко остаје.

Понашајте се према другима са уздржаношћу. Сигурност не тражи надметање. Она се види у мирном држању и у немању потребе да се било шта доказује. Таква сигурност произилази из доследности, а не из положаја.

Не дозволите да изгубите осећај повезаности са пореклом. Та веза чува од равнодушности и подсећа да човек није сам себи довољан. У њој живи част као начин постојања, а не као реч.

Данас је важно да корене не доживљавате као прошлост већ као живо наслеђе које вас држи прибраним. Корени помажу да останете усправни и онда када се околности мењају, а част је ту да подсети како се поступа са људима.

Док год у себи носите тај унутрашњи ред, знаћете где стојите.

А народ који зна где стоји уме да траје и онда када му време није благонаклоно.

„Србија више не може да поднесе ниједан пораз.

Пошребне су јој мале, али свакодневне победе. На остварењу свој циља нема места пољитичком пројону, реваншизму, нетолеранцији, љубљењу времена у идеолошким прејуцавањима и вербалним доказивањима ко је већи Србин.”

Свeйлoст и сeнкa

Храброст је одувек била уписана у карактер српског народа. Није настајала из жеље за доказивањем већ из осећаја да се мора наставити и онда када пут није јасан. Носила је човека кроз времена у којима је опстанак зависио од истрајности и спремности да се стоји усправно и онда када нема ослоња.

Та особина је спасавала у најтежим часовима. Омогућавала је да се не одустане онда када је одустајање изгледало као једини излаз. Али свака снага која не застане да се преиспита временом губи меру. Храброст која не уме да слуша лако крене испред размишљања.

Велика вредност овог народа увек је била у способности да поднесе жртву без огорчења. У истрајности која није тражила потврду и у оданости која се подразумевала. Та снага није била упадљива, али је била поуздана. Омогућавала је да се после губитка настави даље, без потребе да се било шта доказује.

Проблем је настајао када би понос преузео место расуђивања. Када би се одлуке доносиле без стрпљења и без уважавања последица. Тада се храброст удаљавала од своје суштине и почињала да троши оно што би требало да чува.

Историјско искуство показује да се карактер не састоји од једне црте. Он је сложен, грађен вековима, са свим својим снагама и ограничењима. Зрелост почиње оног тренутка када човек, као и народ, буде спреман да целину сагледа без улепшавања.

Трај који oстaje

Оно што човек заборави о себи почиње да се губи и у његовим поступцима. Када прекине везу са оним из чега је поникао, живот постаје низ покрета без дубљег ослоња. Може се стицати и кретати, али оно што је стечено временом губи тежину ако нема са чиме да се упореди.

Српски народ је вековима учио да живот није случајност, већ низ избора. Сваки избор оставља траг, и у човеку и у заједници. Тај траг одређује више него било који појединачни догађај.

Народ се не одржава снагом тренутка, већ способношћу да препозна шта не сме да изгуби. Земље се мењају, времена пролазе, али ако се изгуби осећај за исправно, све остало постаје пролазно.

Слобода је увек значила и одговорност. Увек је подразумевала спремност да се прихвати последица. Наши преци су то знали и зато су више веровали у истрајност него у брзу добит.

Памћење није задржавање у прошлости. Оно је начин да човек остане прибран у садашњости. Не ради поноса, већ ради оријентира. Оно што смо били не тражи да се понавља, али подсећа да се мера не сме изгубити.

Знати ко смо били није довољно ако се не постави питање шта смо постали. Ту почиње одговорност према времену које нам је дато. Према начину на који живимо, изборима које правимо и трагу који остављамо иза себе.

Технолошка револуција без душе

Технологија напредује, а човек све ређе стиже да застане и осети. Без етичке свести знање остаје без смера.

Сам напредак није опасност. Опасност настаје када брзина потисне промишљање, а корист претегне над одговорношћу.

Технологија може много, али човека заменити не може.

Када се мера изгуби, с њом се губи и човечност. Знање без оквира може да нанесе више штете него користи.

Технолошка револуција, вештачка интелигенција, пре свега, заувек ће променити наше животе. Промениће економију, здравство, образовање, тржиште рада...

Светска политичка елита XXI века враћа нас у XIX и XX век, враћа нас у време ратова, разарања, мржње, што смо и сами искусили крајем XX века. Нажалост, и у ту сврху се користе напредне технологије. Уместо да све буде усмерено ка стварању успешног и богатог појединца, враћа нас у беду и сиромаштво.

Зато нама, потомцима великог Николе Тесле, који је осветлио цео свет, већ данас треба да буде кључни циљ да омладина, наша деца, добију најбоље образовање и да од њих створимо људе који ће бити носиоци технолошке револуције XXII века.

Гласови о српском карактеру

„Чојство је кад човјек брани другога од себе.”
Марко Миљанов

„Човјек је човјеку огледало.”
Петар II Пећровић Њеиш

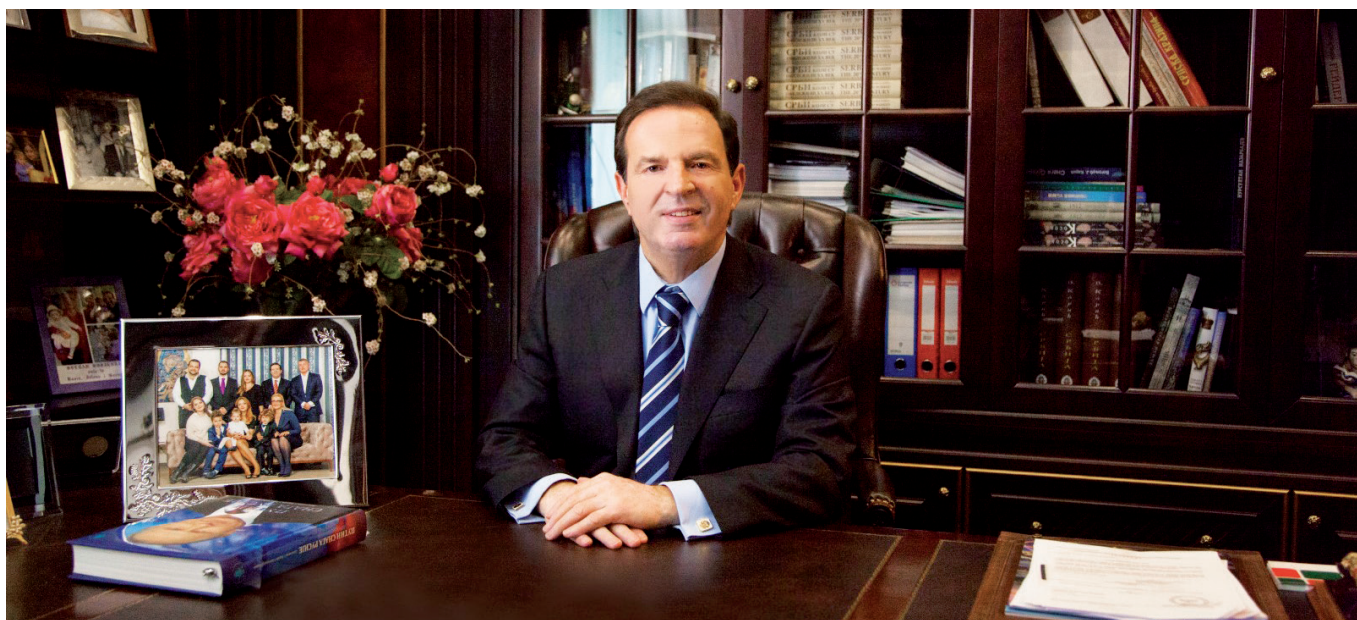
„Без поштења и образа, све је ништа.”
Петар II Пећровић Њеиш

**„Народ се не одржава мржњом према другима,
него поштовањем према себи.”**
Јован Дучић

**„Снага једног народа не мери се победама,
већ начином на који носи поразе.”**
Никола Тесла

**„Човјек се не познаје по томе шта говори о себи,
него по томе шта чини када нико не гледа.”**
Марко Миљанов

**„Није величина у томе да се буде силан,
него да се остане свој.”**
Иво Андрић

ШТА СМО ПОСТАЛИ

Чујте, Срби, сто година касније!

Сто година је довољно да се промени лице једног народа, а да му глас остане препознатљив. Када данас пролазим кроз Србију, видим много кретања и журбе, чујем много речи. Видим осветљене излоге, нове фасаде и путеве који се шире. Али у сусретима са људима све чешће осећам да нема блискости, а то се не може измерити новцем. Као да смо навикли да пролазимо једни поред других без погледа, без речи која повезује, без nelaгоде када се огрешимо. Не говорим ово да бих вас ражалостио, већ да бих вас зауставио, јер трезвена реч понекад допре даље од утешне.

Народ се не губи када остане без земље, већ када престане да се препознаје. Када у човеку ослаби осећај за другога, када комшија постане пролазник, а брат супарник. Када се све чешће пита шта му припада, а све ређе шта је дужан. У таквом времену и слобода почиње да личи на празан простор, јер она живи тек онда када човек уме да пружи руку и да подигне онога поред себе.

Данас се у Србији много говори о успеху, а мало је способности да се поднесе неуспех без зле воље. Има знакова моћи, али мањка поузданог држања. Има тумачења, а мало примера. Памет није украса ради, она служи. Знање није представа, оно се показује у раду. Када се та разлика избрише, у човеку се таложи огорченост. А огорченост не води заједницу, она је разједа.

У овом поглављу вам говорим о ономе што се дешавало док смо били заокупљени ситним користима, док смо прихватили туђа мерила и док смо једни другима бројали порекло, странке, успоне и падове. Све то пролази, а остаје оно што се укорени у навици. Навика постаје опасна онда када се више и не примећује.

Зато ћу на овим страницама говорити јасно и без украшавања. О братству које је ослабило. О вери која се код многих свела на обичај или на расправу. О раду који је изгубио углед. О речи која се потрошила. О истини која се све чешће прећуткује да се не би реметио ред. Говорићу и о образу јер без њега човек нема место на које може да се врати када погреши.

Ако вам ове реченице буду тешке, застаните и запитајте се зашто. Понекад је нелагода знак да је место живо. Народ који уме да осети стид, уме и да исправи корак. Народ који може да се погледа без глуме, уме и да се сабере.

Зато ово поглавље почиње овде, у данашњем часу, међу нашим људима, у нашем говору и нашим прећуткивањима. Да бисмо разумели шта смо постали и да бисмо могли да изаберемо како ћемо наставити.

Заборавили смо шта значи брајство

Некада се делио хлеб. Данас се чешће деле људи. Политика је ушла у односе, новац је постао мера, а завист је тихо ослабила поверење. Живимо у истим улицама и делимо исти простор, али се све ређе задржавамо над туђом муком. Навикли смо да пролазимо поред умора, бриге и невоље као да нас се не тичу. Човек се лако претвара у број, у кратку вест, у коментар који брзо нестане. Тако нестаје и осећај да смо дужни да се зауставимо и останемо уз другог.

Некада се знало да се човек не оставља сам у тешком часу. Није се тражило објашњење, није се питало зашто је неке тешко. Било је довољно видети да није добро. Данас се често чека да неко затражи помоћ, а и тада се двоуми: да ли је заслужује, да ли ће бити погрешно схваћена, да ли ће се злоупотребити. Тај опрез не долази из разборитости већ из умора од поверења. Када се поверење истроши, блискост почиње да се доживљава као ризик, а не као вредност.

Поделе су се увукле у свакодневицу. У мишљења, уверења, породице, пријатељства, у најобичније разговоре. Уместо да слушамо, ми одговарамо. Уместо да разумемо, ми се надмећемо. Политика је постала изговор да се разговор прекине, да се окрену леђа, да се у човеку види противник, а не саговорник. Тако се губи способност да се живи заједно, чак и онда када се не мисли исто.

Новац је у том процесу добио превелику улогу. Постао је мера вредности, знак успеха и повод за поређење. Тамо где се све упоређује, блискост губи значај. Она не подноси рачуницу, а завист се лако рађа тамо где се туђи успех доживљава као лични губитак. Уместо радости, јавља се повлачење или напад. Тако нестаје оно што је некада људе држало ближе једне другима.

Не говорим о братству као о успомени нити као о појави која припада прошлости. Говорим о начину живљења који се може обновити. Братство није сентимент, већ одлука. Одлука да се човек не посматра као средство већ као неко ко носи своје бриге, страхове и наде. Она почиње у малим стварима: у позиву када се неко не јавља, у питању које се поставља са стварним интересовањем, у спремности да се не пређе преко другог као преко нечег небитног.

Братство се гради стрпљењем. Не настаје нагло и не одржава се лепим речима. Понекад тражи ћутање, понекад попуштање, прихватање да други неће бити онакав каквог бисмо желели. Управо у тој способности да се издржи различитост лежи његова снага. Народ који не уме да поднесе разлике унутар себе лако постаје плен подела које му се намећу.

Зато вас позивам да блискост вратите у обичан дан. У односе на послу, у комшилук, у разговоре који не воде ничему осим разумевању. Не тражим велике гестове већ доследност. Да не говоримо лоше о ономе кога не познајемо. Да се не радујемо туђем паду. Да не учествујемо у разарању поверења, чак и онда када то доноси краткотрајно задовољство.

Братство није слабост. Оно је снага која може да се обузда и која зна цену поступка. Човек који има другог поред себе стоји сигурније јер зна да није сам. Заједница која то заборави почиње да живи у сталној напетости, окружена људима, а без ослонаца.

Зато о братству говорим као о избору који се доноси сваког дана. Не у великим одлукама већ у ситним поступцима. У начину на који слушамо, одговарамо и гледамо човека испред себе. Ако ту везу обновимо, много тога ће се постепено вратити на своје место. Без буке и без доказивања. Јер истинска блискост не тражи потврду. Она се препознаје.

Ушћили смо духовности у материјализам

Данас се много гради и много стиче. Подижу се зграде, шире послови, умножавају ствари. Ретко се, међутим, застане да се запита шта се у том кретању дешава са човеком. Када се живот усмери само на спољашњи напредак, улази се у непрекидну журбу, а у журби се лако изгуби унутрашњи ослонац.

Материјално, само по себи, није спорно. Тешкоћа настаје онда када постане једино мерило. У таквом односу према животу све се мери користима и брзим резултатима, док оно што тражи време, стрпљење и сабраност остаје по страни. Човек тада има много, а осећа све мање.

У том процесу вера је често сведена на навику или обележје. Некада је била начин да се живот држи у реду, да се не пређе граница и да се у сваком поступку сачува мера. Није обећавала лакоћу, али је доносила јасноћу корака и унутрашњу прибраност.

Када тај осећај ослаби, човек почиње да верује у све што обећава брз успех и тренутно задовољство. Истовремено, губи стрпљење за оно што има трајање. Тако унутрашњи живот уступа место привиду испуњености који кратко траје и тражи све више.

Наши преци су знали да духовност није бекство од живота, већ начин да се он понесе. Молитва није одвајала од рада, већ је давала снагу да се у њему истраје. Тако се човек чувао од расипања и немира.

А духовност не тражи удаљавање од света, већ присуство у ономе шта се ради. Подсећа да није све у количини, већ у мери. Да напредак има вредност онда када не нарушава унутрашњи ред и односе међу људима.

Не позивам на одрицање већ на сабраност. Да оно што стичемо не почне да управља нама. Народ који сачува ту меру уме да живи мирно са оним што има и да иде даље без губитка достојанства. Тај избор почиње у појединцу, али се његове последице тичу свих.

„Ваш највећи непријатељ
је равнодушност.”
Арчибалд Рајс

Раду смо одузели досјојанство

Данас је постало срамота радити, поштено зарађивати и стварати. А ако народ не ради, туђин га храни.

Данас се много говори о успеху, а мало о труду који му претходи. Успех се представља као тренутак, као слика, као резултат који треба показати. О ономе што му је претходило ретко се говори. А управо је у томе некада лежала суштина. Човек се није мерио оним што је имао, већ оним што је био спреман да уложи. Рад није служио само томе да донесе приход, већ и да очува човеков однос према времену, обавези и сопственој речи.

Када се рад обесмисли, јавља се празнина коју је тешко испунити. Човек почиње да губи осећај дана. Време пролази, а ништа не остаје иза њега. У таквом стању лако се јавља незадовољство, јер се очекује више него што је уложено. Народ који прихвати такав однос почиње да живи од обећања, а не од дела. А обећања, колико год била привлачна, не могу заменити искуство рада.

Наши преци су знали да посао није увек лак, али су знали и да се од њега не бежи. Није се бирао према удобности, већ према потреби. Човек је радио оно што је било потребно да се уради, свестан да се тиме одржавају и кућа и заједница. У том односу није било места за стид. Стид је постојао једино у избегавању обавезе и у ослањању на туђи труд.

Данас се често стиди рада, а не стиди се празне приче. Та замена вредности има дубоке последице. Када се поштовање изгуби за оно што се ради рукама, губи се и поштовање за оно што се ради умом. Све постаје подложно лакој замени. Оно што се брзо добије, брзо се и потроши. Оно што није грађено стрпљиво, тешко се одржава.

Рад је некада имао и васпитну улогу. Учио је човека стрпљењу, тачности и прихватању ограничења. Учио га је да се не може све остварити одједном, да резултат долази тек после напора. Тај процес је обликовао карактер. Данас, када се рад избегава или потцењује, губи се и тај пут учења. Млади улазе у живот без искуства чекања и без навике истрајавања. Старији све ређе имају снаге да објасне зашто је рад важан јер и сами осећају да се његова вредност доводи у питање.

Подсећам вас да рад није супротност слободи. Он је њен предуслов. Човек који ради зна шта може и где су му границе. Човек који не ради лако постаје зависан од других, од околности и од обећања која не држи он, већ неко други. Та зависност временом руши самопоуздање и ствара осећај немоћи.

Не говорим о раду као о жртви већ као о нужном делу људског пута. Подсећам вас да се у сваком послу може пронаћи смисао ако се ради поштено и са свешћу о томе зашто се ради. Није сваки посао исти, али разлику прави однос према њему.

Вратите раду његово место. Не као казну, већ као начин да човек остане присутан у свом животу. Тамо где се рад поштује, постоји ред. Тамо где се избегава, јавља се празнина која се ничим не може прикрити. Народ који поново научи да цени труд имаће снаге да издржи и тешка времена јер ће знати да се ослони на себе, а не на туђу вољу.

Дојусили смо да нас лаж и неистина воде

Лаж ретко долази нагло. Чешће се појављује у углађеном облику, прилагођена и прихватљива. Када постане навика, граница се постепено помера. Оно што је некада било спорно, постаје уобичајено, а разлика између истинитог и корисног почиње да бледи.

У таквом стању више се верује у утисак него у чињеницу. Реч постаје важнија од дела. Истина се доживљава као сметња јер захтева време и одговорност. Последица је губитак поверења међу људима и у заједници. Када се поверење истроши, сваки однос постаје нестабилан.

Ниједно друштво није дуго трајало на неистини. Она може донети кратку корист, али оставља дубок немир. Када се лаж умножи, јавља се сумња која разара односе и тада се не верује ни искреним речима.

Наши преци су знали да је истина понекад тешка, али и да без ње нема реда. Реч се изговарала опрезно и држала се као обавеза. Данас се углед често замењује видљивошћу, а она брзо пролази.

Када човек почне да говори оно што је пожељно а не оно што може да носи, временом губи сопствени глас. Без унутрашњег мерила, све постаје прихватљиво и ништа нема јасну вредност.

Истина не служи да понизи, већ да ствари врати на своје место. Тамо где јој се да простор, постоји могућност поправке и разговора. Тамо где је скрајнута, остају неповерење и сукоб.

Зато вас позивам на једноставан однос према истини. Говорите оно што можете да издржите и прихватите последице својих речи. Тај пут није лак, али једино он омогућава трајање. Народ који сачува истину, чак и када није пријатна, уме да изгради поверење и да остане сабран у временима која долазе.

Изгубили смо образ

Некада се говорило: „Боље изгубити главу него образ.” Та мисао је била правило понашања. Образ се носио кроз живот, тихо и постојано. Није се прилагођавао прилици нити мењао по потреби. Зато су речи биране пажљиво, а поступци мерени пре него што се учине. Грешке су постојале, али се нису прикривале. Исправљале су се јер је управо у томе лежала тежина човека.

Образ се није стицао положајем ни видљивим успехом. Он се препознавао у начину на који се подноси неуспех, у односу према критици и у држању према онима који немају моћ. Човек са образом није журио да се оправда нити да објашњава себе. Знао је своје место и то му је било довољно.

Када се образ потроши, последице нису само личне. Са њим слаби и поверење у реч, у договор, у заједнички напор. Односи постају несигурни, а обећања кратког даха. Заједница која се на то навикне почиње да живи без ослонца јер нема чему да се врати када наиђе тешкоћа.

Зато вас подсећам да чувате образ. Тиме се чувају и име и траг који остаје иза човека. Народ који поново препозна ту меру уме да обнови поверење и да гради будућност која не зависи од тренутне користи, већ од поузданости и држања.

Порука за данашњи ѿренуѿак

Још није касно. Образ се може опрати. Човек се може променити. Потребно је само да поглед усмери на себе, а не на другога.

Још увек има разлога да се говори, јер још увек има коме да се говори. Време у којем живимо није изгубило способност да се поправи, иако се навикло на одлагање. Оно што је ослабило може се ојачати, али тек онда када човек престане да мери друге, а почне да мери сопствене поступке. Народ не мења своје трајање великим изјавама, већ тихим и упорним исправљањем онога што је било занемарено.

Не обраћам вам се да бих подсећао на кривицу, већ да бих вратио одговорност. Кривица задржава човека у ономе што је било, док одговорност отвара простор садашњем тренутку. Она нуди избор. Свако време носи своје тешкоће, али и своје могућности. Наше време тражи трезвеност, стрпљење и спремност да се поново научи оно што се некада знало без подсећања.

Будућност се не ствара одједном. Она настаје из мноштва малих одлука које временом добијају тежину. Када се те одлуке доносе са пажњом и свешћу о последицама, живот постепено добија јаснији облик. У таквом простору човек зна шта ради и зашто то ради.

Зато вас позивам да не одустанете од себе. Да не прихватате олако оно што умањује вредност труда, речи и поверења. Оно што данас учините можда неће одмах бити видљиво, али ће оставити траг. Управо ти трагови одређују време које ће доћи после нас.

У добу у којем се реч брзо троши, важне мисли се не изговарају узгред. Оне не припадају расправи нити убеђивању. Проистичу из дугог посматрања и из искуства које је поновљено довољно пута да би могло да буде подељено са млађима. Захтевају пажњу и време пре него што се о њима проговори.

Током година, у мојим разговорима, јавним обраћањима и личним белешкама, јављале су се мисли настале из исте бриге: како сачувати меру у односу према људима, знању и заједници. Нису записиване да би биле запамћене, већ да би остале оријентир у времену у којем се правац лако губи.

Зато их овде износим без додатних тумачења. Ове реченице не траже сагласност. Оне остају сведочанство онога што се догађа када се човек и заједница удаље од сопствене одговорности. Ко у њима препозна стварност у којој живи већ је учинио први корак.

Зайиси о истини и одговорности

**„Не смемо окретати леђа искреним пријатељима
нити грлити оне који су нам радили о глави.”**

Бојољуб Ј. Карић

**„Превише се вазда позивамо на традицију тамо где би
ваљало прихватити знање и рад. Чувајмо обичаје, али
и радимо новим знањем – у томе нема противречности.”**

Бојољуб Ј. Карић

**„Завађена и сујетна псеудоинтелигенција упропастиће
нам будућност. Истински умови не воде битке сујете,
већ граде мостове сарадње.”**

Бојољуб Ј. Карић

**„Србија ће пропасти ако наставимо
да једни друге подривамо.”**

Бојољуб Ј. Карић

**„Време је да наша интелигенција проговори
у одбрану истине и народа.”**

Бојољуб Ј. Карић

**„Ако се народ одвоји од својих представника – наступа
криза демократије.”**

Бојољуб Ј. Карић

Ове мисли нису стављене једна поред друге случајно. Повезује их исто искуство постепеног растакања, које захвата друштво, готово не приметно. Реч је о слабљењу поверења, о повлачењу од одговорности и о навици да се посматра само оно што доноси личну корист или тренутну добит, без погледа на целину и последице.

Слична запажања оставили су и они који су, много пре нашег времена, умели да уоче куда воде занемаривање моралне мере и губитак унутрашњег реда.

**„Морал пада онда када се људи
навикну да живе без стида.”**

Бранислав Нушић

„Народи најпре губе меру, а тек потом слободу.”

Иво Андрић

ШТА НАМ ПРЕТИ

Чујте, Срби, сто година касније!

Наш највећи непријатељ данас није туђа војска, већ су то равнодушност, заборав и неслога.

О томе говорим отворено јер сам видео да народ не посустане онда када је изложен нападу, већ када престане да брине о себи. Равнодушност није одлука. Она настаје постепено, из умора и разочарања. Човек се повуче у свој круг, каже да га се туђе више не тиче и тиме, често несвесно, одустаје од заједничког живота.

Заборав долази тихо, одмах за њом. Не као губитак сећања, већ као слабљење пажње. Оно што је некада имало тежину постаје споредно. Речи се понављају, али више не остављају траг. Када пажња ишчезне, нестаје и брига. А без брига нема ни заједнице.

Неслога није почетак, већ последица. Она се јавља онда када се изгуби заједничка мера. Свако почиње да говори својим језиком, да суди из свог угла и да одговорним сматра другог. Тако се осећај припадности постепено круни и народ почиње да се дробе, не под притиском, већ изнутра.

Несћајемо као народ

Свака година односи по један град. Млади одлазе, деца се све ређе рађају, села се гасе. Слобода без народа остаје реч без гласа.

Ово није питање бројева већ живота. Када човек оде, не одлази само он. Са њим нестају језик, навике, сећања и могућности које су могле да се остваре. Земља може да остане иста, али без људи губи своје лице.

Села не одумиру зато што су удаљена, већ зато што су остављена. Градови се празне онда када млади више не виде разлог да у њима остану. Када се изгуби осећај да је нечији труд потребан, човек тражи место где ће бити бар примећен.

Слобода о којој се говори без народа остаје без садржаја. Народ који се осипа губи снагу обнове. А без обнове нема трајања, ма колико се о томе говорило.

Губимо веру у смисао

Молитва је постала реткост, а псовка навика. Бог није нестао, ослабио је однос човека према ономе што превазилази личну корист.

Грубост често настаје тамо где је нестало стрпљење. Она није само израз језика, већ знак унутрашње збрке. Када човек изгуби осећај да постоји нешто што га превазилази, лако посустане пред првом препреком.

Када се та веза изгуби, живот почиње да се живи без упоришта. Све постаје теже јер нема места на које се човек може вратити и тамо сабрати.

Ојасносћ духовне колонизације

Полако губимо језик, културу, препознатљивост. Прихватамо туђе обрасце без размишљања, верујући да су бољи и успешнији.

Језик први трпи. Речи се скраћују, значења поједностављују, мисао губи дубину. Са језиком слаби и способност да се сложене ствари разумеју и изразе.

Када култура постане украс а не начин живљења, народ почиње да личи на друге, али престаје да личи на себе. Копија живи онолико колико је неко прихвата, она не траје изнутра.

Распад морала

Када човек престане да осећа стид, зло добија простор. Без моралне мере нема трајне заједнице.

Морал не нестаје нагло. Он се троши у ситним попуштањима: кад се лаж оправда, неправда прећути, а зло назове сналажљивошћу. Када стид ишчезне, нестаје и потреба за исправљањем.

Држава није само у институцијама. Она се огледа у понашању људи. Када се та мера уруши, ниједан пропис не може надокнадити изгубљено поверење.

Када народ почне да љуби себе

Чујте, Срби, не прети нам спољни непријатељ, већ заборав. Народ који заборави ко је, почиње да се осипа без буке.

Заборав не долази споља. Он почиње онда када престанемо да се задржавамо над сопственим поступцима. Народ који уме да се сети ко је има прилику да се исправи. Онај који од тога одустане, губи се постепено, готово неприметно.

У време када о сѣарим рајѣницима солунцима држава није водила рачуна, Фондација је сѣровела у дело идеју свој оснивача Бојољуба Ј. Карића и од 1996. јодине бринула о сѣарим рајѣницима и њиховим удовицама. Фондација „Браћа Карић“ је доделила доживојне ѣензије у висини од ѣадашњих 500 динара (500 марака) месечно свим ѣреживелим рајѣницима Ослободилачких рајѣова Србије 1912–1918.

Речи ојомене

„Немојте се стидети што сте Срби – то је част, не терет!”

Арчибалд Рајс

„Поштовао сам вас у рату, не разочарајте ме у миру.”

Арчибалд Рајс

„Имате златна срца, али их често дајете у погрешне руке.”

Арчибалд Рајс

„Чувајте своје свештенике и учитеље – они су
чувари ваше душе и памети.”

Арчибалд Рајс

„Највећа опасност за савременог човека није губитак вере,
већ губитак способности да уопште постави
питање о смислу.”

Владетиа Јерошић

„Кад би сви људи живели по Јеванђељу,
не би било ни ратова ни неправди.”

Патријарх Павле

ШТА ТРЕБА ДА ЧИНИМО

Повраћајак Богу и себи

Без Бога нема ни Србије. Та мисао није настала из потребе да се убеђује већ из искуства које се кроз време потврђивало. Када је народ знао коме се моли и пред ким држи меру, знао је и како да живи међу људима. Слабљењем те свести почело је да се круни поверење и у ближњег и у сопствену реч.

Повратак Богу значи повратак реду у човеку. Значи способност да се застане, да се не реагује намах и да се пажљиво бира пут. Молитва у дому није призор, већ навика која даје облик дану. Тамо где јутро почиње прибрано, бриге се носе смиреније, а неизвесност не изазива расуло.

Када се молитва врати у кућу, мења се и начин разговора. Реч постаје обазривија, стрпљење достижније, а тишина добија своје место. Човек који уме да се помоли уме и да саслуша, да сачека и да не пре-ломи преко ноћи. Та прибраност чува и породицу и заједницу.

Повратак себи почиње управо у спремности да се човек погледа без улепшавања, да призна промашај и да прихвати последицу. Заједница која изгуби навiku преиспитивања почиње да се губи у оправдањима. Она која се врати себи поново стиче снагу да поправи оно што је запуштено.

Вера помаже човеку да носи одговорност без огорчења. Она не укида тежину избора, али даје сигурност кораку. Чува од журбе и од празних обећања. У том односу човек налази снагу да истраје и онда када се исход не види јасно.

Зато је повратак Богу, у исто време, и повратак достојанству. Не кроз говоре, већ кроз свакодневне поступке. Достојанству у начину на који се зарађује хлеб, у односу према истини и у спремности да се стане иза учињеног. Народ који изгуби ту везу постепено губи осећај за себе. Народ који јој се врати почиње поново да препознаје свој лик.

Мир није одсуство борбе, већ смирена душа. Човек који у себи носи мир не мора да га тражи у свешу. Народ који је рашчистио са својом прошлошћу спремије је да напредује. Мржња исцрпљује и замрачује поглед. Мир је највећа победа онога ко је научио да одстоји. Он не значи повлачење, већ мудрост, да се зна када је време за реч, а када за тишину. Како се мир чува у кући, он се преноси и даље. Српски народ је преживео ратове, али сада мора да научи да побеђује у миру. Мир се чува радом, јер онај ко ради нема времена да сеје раздор. Мир почиње онда када научимо да слушамо.

Рад као молишва

Рад је одувек био начин да човек сачува усправност. Њиме се одржавала кућа, хранила породица и чувао ред у животу. Тамо где је рад био прихваћен као природан део дана, време је имало тежину, а човек јасан однос према ономе шта је учинио и ономе шта га чека.

У српској кући рад није носио поделе. Није се мерио по угледу, већ по поштењу. Сваки посао који је обављан савесно имао је своје место. Руке које раде нису стајале ниже од речи које се изговарају. У том односу чувано је поштовање према себи и према другима.

Човек који ради остаје присутан у сопственом животу. Не ослања се на нагађања и не живи од обећања. Рад учи стрпљењу, прихватању граница. Враћа човека ономе што јесте. Онај ко зна цену уложеног труда другачије гледа на време и не расипа га олако.

Рад као навика држи и породицу на окупу. Дете које одраста уз родитеља који ради усваја више него из речи. Учи да се хлеб поштује, да се труд не понижава и да ништа трајно не настаје без напора. Тако се одговорност преноси без наметања, кроз пример који остаје.

Наши преци су рад доживљавали као део уређеног живота. Дан је имао свој ток, јутро почетак, а вече је било тренутак за смирај. У том распореду човек је осећао да његов труд није расут јер припада целини која има смисао.

Када рад ишчезне из живота, настаје празнина. У њу се увлаче огорчење и незадовољство. Човек који изгуби однос према раду лако почиње да пореди, да замера и да тражи разлоге изван себе. Зато је рад више од потребе. Он је начин да се човек сачува од расипања.

Вратимо поштовање раду у свакодневици. У канцеларији, на њиви, у радионици, у школи. Где год човек остави траг свог труда, ту остаје и знак његовог достојанства.

Рад није казна. Он је блајослов који човеку даје осећај да припада дану који живи. Кроз рад се мисли смирују, а руке уче сћрпљењу. Онај ко ради нема пошребу да мрзи јер је заузет сћваранем. У раду се човек приближава и себи и друћима. Када се шруд прихвати са пошћовањем, он постојаје шиха молишва. Без речи, без показивања, али са дубоким осећајем да оно што се чини има вредност.

Породица – основа свега

Породица је прво место у коме човек осети шта значи припадати. У њој се не учи поукама, већ присуством. У начину на који се дан започиње, како се дели хлеб, како се подноси умор и како се остаје заједно и онда када речи нису потребне. У тим, наизглед ситним тренуцима, настаје однос према животу.

Данас је породични живот често расут. Време се дроби на обавезе, а разговори се померају за касније. Подсећам вас да породица не опстаје сама од себе. Она тражи пажњу, спремност да се слуша и стрпљење да се разговара. Када се то занемари, настаје удаљавање које се тешко премошћује.

Брак није уговор, већ заједничко трајање. Верност се у њему не исказује речима него поступцима. У изборима који се понављају сваког дана и у одлуци да се не одустане онда када је напорно. Она припада свести о томе шта се чува и зашто.

**Са мајком Анјелином: браћа Карић - Срећен, Зоран, Драјомир и Бојољуб
и сесџра Оливера**

„Без корена нема ни сѣабла, а без сѣабла нема ни ѿлога.“

Свеѿи Сава

ЧУЈТЕ, СРБИ – СТО ГОДИНА КАСНИЈЕ

Породица Карић испред храма Св. Саве у Београду 28. августа 2018. године, поводом црквеног венчања Небојше и Ксеније Карић, Дејана и Надежде Карић Лазаревић, Горана и Јелене Карић Лазаревић и Николе и Данице Карић Стојиљковић

Однос према родитељима открива меру човекове зрелости и људскости. Поштовање старијих није навика, већ однос према ономе што нас је обликовало. Ко уме да уважава труд и време оних који су му дали живот лакше разуме и сопствену одговорност према деци.

Породица никада није била без слабости. Али је била простор у коме се грешке признају и у коме се разговор не прекида. Тамо где се остаје за столом и онда када је тешко, гради се поверење које људе чини блиским.

Сачувајмо породицу од површности и навике да се све решава на брзину. Оно што траје не настаје у журби. Породица се гради дан по дан, присутношћу, пажњом и спремношћу да се пажња посвети другоме.

Љубав је највећа снаја коју човек носи. Она није само осећање, она је рад, дар и одговорност. Љубав се показује у ширљењу, у љубљењу које не одбацује и у разумевању које не тражи похвале. Тамо где има љубави, дом остаје жив. Без ње, кућа остаје празан простор. Љубав према човеку најјасније показује љубав према Боју. Народ који уме да воли уме и да се појине после свакој њага.

Очувајмо село и земљу

„Срби, чувајте своје село – у њему је душа народа.”
Арчибалд Рајс

Село није тачка на карти, већ начин живота који је човека учио стрпљењу, поштовању и односу према ономе што му је поверено. Земља се није доживљавала као посед, већ као светиња која се прима на чување. Обрађивала се пажљиво и остављала онима који ће доћи после, са свешћу да оно што је примљено не припада само једном животу.

Земља је хранила породицу, али је истовремено обликовала карактер. Рад на њој није дозвољавао немар. Тражио је упорност, стрпљење и разумевање да се плод не може изнудити. Ко је обрађивао земљу знао је да време има ток и да се ништа не може прескочити. Тај однос је чувао меру у човеку и учио га да прихвати неминовности.

Данас многа села остају без људи. Куће се затварају, имања зарањају у коров, а са њима ишчезава знање које се није могло пренети у књигама. Одлазак са села није само промена места, већ и прекид са једним начином разумевања живота. Када та веза ослаби, губи се и осећај одговорности према ономе што је примљено на старање.

Српски народ је вековима опстајао на земљи коју је обрађивао. Она је била уточиште у немирима и ослонац у временима обнове. Село је чувало језик, обичаје и породични ред. Без тог ослонца, град губи дубину, а човек се лакше одваја од онога што га држи на окупу.

Очување села не значи повратак у прошлост, већ препознавање његове вредности у садашњем тренутку. Сеоском животу треба вратити достојанство, подржати рад и омогућити младима да у месту порекла виде простор за живот. Земља која се обрађује не напушта човека. Она га учи стрпљењу и враћа му осећај припадности.

Ко има земљу има и одговорност. Не да је исцрпи, већ да је сачува. Она није само извор прихода, она је део идентитета. Народ који се одрекне земље одриче се и дела себе.

Земља није само њло њод нојама. Она је њамћење народа и сведочанство рада мноих нарашћаја. Ко чува земљу чува и њпородицу. Ко се брине о њој мисли на будућност. У односу према земљи види се како човек разуме животи. Онај ко је нејује не љуби стирљење и не заборавља своје њорекло.

Уједињење народа

Јединство не настаје из позива и парола, већ из начина на који човек гледа онога поред себе. Гради се у спремности да се саслуша, у одлуци да се заједничко не потисне личним интересом. Српски народ је умео да се уједини онда када је знао шта чува и зашто му је потребан други.

Поделе које данас доживљавамо нису случајне. Оне су настале из дугог навикавања на сукоб и надметање, из уверења да се сопствени положај учвршћује слабљењем другог. У таквом односу брат престаје да буде ослонац и постаје препрека. Када се тај поглед прихвати, заједница губи способност да делује сабрано.

Те поделе се најчешће огледају у јавном животу. Различити ставови постају повод за удаљавање, а заборавља се да иза њих стоје људи истог језика и истог памћења. Када се изгуби та свест, разговор престаје да служи заједници.

Јединство не подразумева једнообразност. Оно значи прихватање разлика уз очување заједничке мере. Српски народ је током историје живео са различитим мишљењима, али је знао где почиње одговорност према целини.

Оно се најпре гради у малим круговима. У породици, међу комшијама, на послу. Тамо где човек научи да поштује другог, лакше прихвата различитост и у ширем простору. Народ се не сабира одозго већ у понашању појединаца.

Посебну одговорност носе они чија реч допире до многих. Изговорено без мере може да продуби удаљавање, као и ћутање у погрешном тренутку. Јединство тражи зрелост и свест о тежини речи.

Срби су у тешким временима умели да стану један уз другог. Та способност није нестала, већ је потиснута навикама које су временом постале уобичајене. Поверење се може обновити ако се одустане од сталне сумње и када се разговор врати у средиште односа.

Јединство значи да се мишљење износи без понижавања другог. У таквом простору могуће је кретати се заједно, иако се не мисли исто. Заједница која уме да разговара не распада се лако.

Јединство није тренутак, већ навика. Одржава се свакодневним изборима, спремношћу да се заједничко сачува. Када та навика заживи, народ добија стабилност која му омогућава да гледа напред.

Образовање и знање

Образовање је одувек било огледало једног народа. Не по броју школа, већ по људима који из њих научени излазе. Знање има смисла онда када човеку помаже да разуме свет у коме живи и да у њему поступа одговорно. Ако учење служи томе, заједница има ослонац за трајање.

Српски народ је увек знао да школа гради и карактер. Учитељ није само преносио знање, био је и пример понашања. Његова реч је имала тежину јер је била у складу са животом који је водио. Данас се често очекује да школа надокнади оно што изостаје у дому и у јавном простору, а тај терет не може да понесе сама.

Знање које није повезано са одговорношћу лако постаје опасно. Човек може много да зна, а да слабо разуме. Може да управља сложеним системима, а да не види последице својих поступака. У тој пукотини настаје празнина коју ниједна диплома неће попунити.

**На свечаној церемонији у Токију Бољуб Ј. Карић је 2005. године
проглашен за почасног доктора престижне Универзитета Сока.**

Школа остаје једно од најважнијих места обликовања будућности. Не буком и надметањем већ стрпљивим радом. У њој се стичу навике, мишљења, однос према истини и способност да се самостално расуђује. Народ који то занемари препушта себе туђим тумачењима.

Посебну одговорност носе образовани људи. Не они који се задовољавају титулама, већ они који осећају обавезу да проговоре када је најтеже. Знање које се повлачи пред неправдом губи своју сврху. Истински умови чувају достојанство заједнице и онда када то није исплативо.

Образовање не може да буде одвојено од рада. Теорија без додира са стварношћу остаје крхка. Човек учи и трудом и покушајем и грешком. Када се тај пут прихвати, знање постаје део живота, а не збир података.

Универзитети и школе које желе да буду пример имају задатак да споје знање и одговорност. Да младе људе науче не само како да напредују, већ и како да остану исправни. Тај задатак јесте захтеван, али је једини који има трајање.

Народ који улаже у знање улаже у своју самосталност. Онај ко уме да мисли лакше препознаје обману и уме да бира. У томе је стварна снага образовања.

Бојољубу Ј. Карићу је на свечаности у Кремљу уручена пресвијетла међународна награда „Вера и верност” и орден Свештој Андреја Првозваног

Образовање почиње у дому, наставља се у школи и проверава у животу. Када та три места делују заједно, могуће је сачувати меру и у временима убрзаних промена.

Знање које служи човеку остаје вредност. Оно не стари и не губи значај. Народ који то разуме не препушта своју будућност случају.

Србија као пример

Србија није настала како би се непрестано ограђивала од других, већ да би показала како се живи сабрано и одговорно. Њена снага никада није била у ширини простора, већ у начину на који је човек на том простору умео да стоји. Током историје, Србија је много пута била стављана на пробу. Понекад под притиском, понекад у оскудици, понекад у временима која нису остављала много избора. Ипак, у сваком од тих раздобља постојало је нешто што је држало народ на окупу: спремност да се ствара и онда када је тешко, да се не напусте рад, ред и поштовање према човеку.

Данас Србија стоји пред другачијим испитом. Од ње се више не тражи издржљивост у страдању, већ зрелост у стварању. Свету не недостају речи него примери. Народ који уме да живи пристojно, да ради без мржње и да гради без понижавања другог постаје узор и онда када то не настоји да буде.

Србија може да буде место мира. Не као парола, већ као начин живота. Мир који настаје из уређености односа, из поузданости речи и из поштовања договора. Тамо где човек зна шта му је дужност и где се реч не троши олако, напетост се повлачи сама од себе. Народ који живи у таквом окружењу нема потребу да се доказује гласно.

Србија може да буде земља рада. Не рада који исцрпљује, већ рада који повезује човека са оним што ствара. Када труд има смисао и када је поштен, он враћа самопоуздање. Народ који ради уме да сачека и уме да истраје. Он не живи од обећања, већ од сопствених руку и ума.

Србија може да буде пример достојанства. У времену у којем се вредности лако поништавају, доследност постаје чин унутрашње снаге. Достојанство се не мери богатством, већ начином на који се оно стиче. Оно се препознаје у односу према слабијем, према раднику, према старима, према деци. Тамо где је тај однос уређен, држава има непролазан ослонац.

Често се говори о угледу у свету. Углед се не купује и не гради кампањама. Он настаје када други виде да народ поштује себе. Онај ко уреди сопствену кућу не мора да објашњава зашто је поуздан. То се препознаје без речи.

Подсећам вас на Николу Теслу, који је веровао да ће свет бити спасен лепотом. Та лепота није била спољашњи сјај, већ склад између мисли, рада и намере. Данас кажем да Србин који верује у себе, који не тражи непријатеља да би знао ко је и који не избегава одговорност може да охрабри свет.

Србија не треба да буде место сукоба, већ место сусрета. Земља у којој се различитости не доживљавају као претња него као прилика да се нешто научи. Народ који има толико искустава има много тога да каже, али још више тога да покаже.

Патриотизам није узвик, већ понашање. Он се не исцрљује у речима, већ се види у свакодневним поступцима. Човек који воли своју земљу показује то честитим радом, бригом о заједници и поштовањем других народа. Љубав према отаџбини не тражи непријатеља да би се осетила. Она живи у дому, у односу према родитељима, у хлебу који се зарађује без ситица и у образу који се не продаје. Патриотизам који траје не виче и не прети. Он гради, стрпљиво и без љубави. Србија се не носи у цеју него у начину на који човек поступа. Ко чува част чува и земљу. Ко изгуби част изгубиће и осећај припадности. Велика држава не настаје ширењем територије већ јачањем карактера. Права слобода почиње тамо где човек остане исправан.

„Срби, волите своју земљу
више него што знате
да је хвалите.”
Арчибалд Рејс

Када народ почне да љуби себе

Чујте, Срби, не прети нам спољни непријатељ, већ заборав. Народ који заборави ко је почиње да се осипа без буке. Заборав не долази споља. Он почиње онда када престанемо да се задржавамо над сопственим поступцима. Народ који уме да се сети ко је, има прилику да се исправи. Онај који од тога одустане губи се постепено, готово не приметно.

Треба да памтимо, да се сећамо, да ценимо сопствену прошлост, како би нам будућност била боља, да с поштовањем помињемо имена великих људи, попут нашег Солунца Алексе Радовановића, који је преминуо 2004. у својој 105. години, коме је Фондација „Браћа Карић“ у знак захвалности, доделила доживотну пензију. Његова последња изјава за медије била је: „Не бих желео да Срби икада поново ратују. Мирис барута је тежак и доста крви је за ово што данас имамо проливано. Немојте се грабити за столицу, него на њу седите по пола, као браћа.”

Речи које нас обавезују

„У вама гледам ја младо Српство. Ви сте будућност Српства. Ја сам остао Србин и преко мора. То исто треба да будете и ви, и да својим знањем и радом подижете славу Српству и свету.”

Никола Тесла

**„Јунаштво је кад браним себе од другог,
а чојство кад браним другог од себе.”**

Марко Миљанов

„Без поштења и образа, све је ништа.”

Петар II Петровић Њеиш

„Чувајмо мир у себи, па ће га бити и око нас.”

Њаиријарх Павле

„Будимо људи, иако смо Срби.”

Њаиријарх Павле

**„Вера без љубави постаје навика,
а љубав без вере остаје без корена.”**

Владета Јерошић

„Ништа не троши човека као празан живот.”

Иво Андрић

ЗАВЕТ НАРОДУ

Чујте, Срби – сто година касније!

Ове речи нису изречене као осуда.

Оне долазе из бриге.

Обраћам вам се јер се оно што је блиско не сме препустити ћутању. Када човек воли, он не окреће главу. Љубав тражи пажњу и спремност да се понесе одговорност за другог.

Пошребно је да ѿоново научимо шћа значи бићи браћ

Без братства нема народа. Реч „брат” не изговара се олако. Она носи обавезу да се човек не остави сам у тешком часу. Тамо где тај осећај ишчезне, заједница се расипа у усамљене појединце. Народ почиње оног тренутка када се људи препознају једни у другима.

Мир, истина и рад не насћају у ѿворима

Мир се рађа у унутрашњем ставу. Истина се показује у начину на који се говори. Рад се види у ономе што руке остављају за собом. Када ове три ствари постоје у животу, народ има снагу да истраје и у неповољним временима. Без њих, све што се подигне остаје кратког даха.

Човек ової времена не одриче се наслеђа

Он га носи са зрелошћу. Треба знати и мислити, радити и стварати, веровати и прихватати последице. Није довољно бити наследник. Важно је бити достојан онога што је примљено.

Остављам вам једну мисао, једноставну, а захтевну.

Човек не сме да живи у мржњи. Истовремено шребa да чува оно шћо му је ѿверено.

У томе нема искључивости. Реч је о бризи. Онај ко изгуби однос према сопственом дому тешко ће разумети свет око себе. Када се та веза прекине, човек се постепено удаљава и од себе.

Ова књига се не завршава последњом страницом.

Она се наставља у ономе што ћемо учинити сутра. У начину на који се ради, у тону којим се говори и у погледу који се упућује другом човеку. Тамо где се те ствари доведу у ред, почиње и повратак заједнице. Када се човек исправи у малом, народ је већ коракнуо ка себи.

ЗАВРШНА МОЛИТВА

*Даруј, Господе, овоме народу мир у срцу и њезвеност у уму.
Укрепи га да се враћи љубави која не условљава,
прашћању које не њамти зло и њругу који се не хвали.*

*Сачувај домове од њразнине и речи од лакоће.
Блајослови мајке да не клону духом,
очеве да не најусте њути одговорности
и децу да одрасћају у љубави Божијој и њошћовању човека.*

*Даруј да се земља не њрејознаје њо раздорима
нејо њо сѡриљењу, да се име Србије не носи као ѡерет
нејо као завей.*

*Не дојустити да мржња узме маха нијити да заборав ѡрекрије истину.
Научи нас да зло не умножавамо
већ да га ѡбеђујемо добрим.*

*Јер народ који уме да љуби, који живи од своја рада
и сѡји у истини не ишчежава
нејо осѡјаје ѡред Тобом и ѡред временом.*

*У ѡом духу,
са смирењем,
ове речи ѡолажем.*

*Космај, 2025.
Бојољуб Ј. Карић*

ДРУГИ ДЕО
„ЗЛАТНА АНТОЛОГИЈА О СРБИМА”

ЧУЈТЕ, СРБИ – ЗЛАТНА АНТОЛОГИЈА
Комплетна збирка историјских изјава о Србима

УВОД У ЗЛАТНУ АНТОЛОГИЈУ

Златна антологија је настала из потребе да се сачувају речи које су други изговорили о Србима у временима када није било разлога за улепшавање. Те речи нису тражиле ни одобравање ни похвалу. Оне су настајале из непосредног сусрета са људима, догађајима и судбинама које се не могу препричати без одговорности.

Током векова, о српском народу су говорили људи различитих језика, вера и погледа на свет. Међу њима су били писци и мислиоци, владари и војници, лекари, дипломате, хумани људи. Нису их повезивали исти интереси ни иста уверења. Повезивало их је искуство. Срели су Србију у ратовима, у миру, у избеглиштвима, у тренуцима слома и у часовима истрајности. Оно што су видели оставили су у записима који су преживели време.

Ове странице не нуде тумачења. Оне чувају гласове. Свака изјава је пренета онаква каква је изговорена или записана, без скраћивања и накнадног уређивања. Читаоца не водимо ка закључку. Позивамо га да чита пажљиво и да сам открије значење редова који су пред њим.

Златна антологија је огледало које одсликава лик народа у тренуцима када није знао да га ико посматра. Управо то је чини посебном. Ови записи не показују слику створену за друге, већ ону која се открива онда када нема потребе за представљањем.

Ово је књига памћења.

И књига захвалности.

Бојољуб Ј. Карић

ГЛАСОВИ СВЕТА О СРБИМА

РУСИЈА

„Судбина Европе решиће се на Балкану. Срби ће ту одиграти велику улогу која им и приличи. Они носе печат страдања, али и дубоке духовности. То је народ који, и у највећој муци, уме да подигне главу ка Богу и ка будућности.”

Фјодор Михајлович Досњојевски

„Никада нисам видео народ који у себи спаја толико храбрости и толико песничке душе. Србин носи у себи мач и икону. Никада нисам видео човека који уме тако искрено да пати и тако искрено да воли.”

Лав Николајевич Толстој

„Греје ме овде југ. На крају, овде су сви људи, људи. Историја ове земље корачала је за славом. Срби су исто толико Руси колико и ми. Иста туга, иста нада, исто братство.”

Максим Горки

„Да сам се родио негде другде, волео бих да сам се родио као Србин. У том народу има нека древна меланхолија, нека песма која иде до неба. Њихов бол има достојанство, њихова радост искреност, њихова вера дубину.”

Сергеј Јесењин

„Русија не може да напусти Србију. То није политика, то је крв, то је част, то је вековно братство. За Србију умиру храбри. То је народ који зна шта је слобода и спреман је да је брани до последњег.”

Цар Николај II Романов

„Срби су најближи Русима по души. Иста крв, исти крст, иста борба. У њиховим песмама чујем распламсану историју словенства.”

Иван Сергејевич Аксаков

„Српски народ је носио терет историје за многе народе. Није се покорио, није се предао, није променио своје име ни веру. У томе је његова снага.”

Александар Солжењицин

„Срби су народ коме је дата улога да брани врата Европе. У њиховом страдању има нешто свето, нешто што овај свет не разуме, али мора да поштује.”

Фјодор Иванович Тјушчев

ЕНГЛЕСКА

„Срби! Чувајте своје врлине, јер су оне ваше највеће богатство. Ви сте диван народ. Чувајте поштење, гостопримство, храброст и љубав према истини. Не дозволите да вас туђин учи вашој сопственој души.”

*Арчибалд Рајс,
хуманиџарац, Швајцарска, у служби британске мисије*

„Ако је уопште могуће да један народ кроз векове пати а ипак да остане усправан, онда су Срби тај народ. Пет векова нису признали ропство. Ниједног тренутка нису се предали тиранији. Њихова историја је историја непрекидног усправљања.”

*Р. Г. Д. Лафан,
британски јублициста, 1917.*

„Када сам видела српске војнике на фронту, видела сам људе који носе цвеће у пушчаној цеви. Гледајући их како сањају своје село, своју децу и своје планине, схватила сам да у Европи не постоји војска која тако нежно и тако храбро воли слободу.”

Леги Хајон, 1919.

„Српске жене су најхрабрије жене Европе. Видела сам их како носе децу, рањенике, хлеб и наду народа који је кроз ватру пролазио тихо и достојанствено.”

Мејбл Грујић, хуманиџарна радница

„Српски војник је најјачи онда када је најтеже. Имао сам утисак да се Срби боре за нешто далеко веће од граница, за истину и за право да буду слободни људи.”

Едвард Бојл, британски историчар

„Србија је срце Европе. Ако један народ може да представља идеју слободе, онда је то српски народ.”

Сер Вилијам Гледстон, британски државник

„Ходао сам Србијом која је била у рушевинама, а ипак је сваки поглед, сваки осмех и свака рука коју сам стегао носила наду. Ништа није могло сломити дух тог народа.”

Сер Џорџ Бонам, дипломата

„Српски народ је чист као извор. У њиховом трпљењу нема понизности, у њиховој радости нема злобе. То је народ који зна ко је.”

Херберт Вивијан, јублициста

„На Кајмакчалану сам видео нешто што никада нећу заборавити: колону српских војника који певају док се пењу у смрт. То није била песма победе, већ песма вере.”

Арчибалд Форман, мајор британске војске

„Срби су народ који и у највећој трагедији уме да сачува достојанство. Њихова историја је историја једног великог срца.”

Сирил Норџкоџ Паркинсон, историчар

„Срби су били исцрпљени, али не и покорени. Слаби телом, али снажни духом. Болесни, али постојани. Ниједан народ није тако волео своју земљу.”

Британска медицинска мисија, 1915.

„Срби су малобројни, али њихова историја је историја титана. То је народ који је сачувао Европу више пута него што Европа данас признаје.”

*Роберт Сиџон Војсон,
историчар*

АМЕРИКА

„Видео сам српску војску која се повлачила кроз снег, глад и смрт, али никада нисам видео да је један Србин изгубио веру у своју земљу. Падали су, али су падали напред. Певали су док су силазили у понор историје. Таква војска не може бити поражена.”

Џон Рид, амерички новинар, 1915.

„Слава Србији. Нека овај храбри народ, који је бранио слободу као мало који у историји, зна да Америка стоји уз њега. Србија је постала симбол отпора и људског достојанства.”

*Вудро Вилсон,
председник Сједињених Америчких Држава, 1918.*

„На Кајмакчалану сам видео људе који су умирали као јунаци, а живели као песници. Србе је немогуће разумети ако их не видите у тренутку када им судбина задаје најтеже ударе, јер тада постају највећи.”

*Џон Фросџ,
рани извештач*

„Када смо лечили српске војнике, били смо запањени њиховом издржљивошћу. Бол, глад и ране нису их ломили. У њиховом ћутању било је нечег узвишеног.”

Америчка медицинска мисија, 1915–1917.

„То је народ који не може бити покорен. Потресла ме је њихова историја. Срби нису само народ ратника, већ народ дубоке духовности.”

*Џорџ Кенан,
дипломаца, политиколог и историчар*

„Ни у једном народу нисам видео толико песме усред толике патње. Срби су најпоетскији борци које сам упознао.”

*Едвард Томас,
публициста*

„Мора се рећи: Срби су један од најстрадалнијих народа у модерној историји. Њихов отпор није био политички чин, већ чин вере.”

Редфорд Бир, историчар

„Срби су народ чије су ране дубље од рана, а чије су победе јаче од победа. Ниједан други народ није толико пута умирао и толико пута устајао.”

Јулијан Хортон, писац

„Видели смо глад, тифус и смрт, али смо видели и нешто што никада нећемо заборавити: Србе који деле последњу кору хлеба једни са другима. Та врста човечности ретко се среће.”

Америчка хуманитарна мисија, 1916.

ИТАЛИЈА

„Да сам поново млад, отишао бих да се борим са Србима. Тај народ познајем као народ храбрости, народ који се не предаје и који се не боји смрти. Срби у себи носе урођени позив слободи.”

Џузеппе Гарибалди, 1870.

„Српски војник је био гладан, исцрпљен и промрзао, али у његовим очима није било покораванја. Често смо се питали одакле тим људима таква снага. То није био само војник, то је био симбол.”

Италијанска војна мисија, 1915.

„Срби су ме подсећали на Спартанце. Нису бројни, али су велики по духу. Видео сам народ који гине за част и за земљу као да гине за саму будућност човечанства.”

Карло Сфорца, дипломата

„Србија је била мала земља међу моћнима, али је имала срце веће од Европе. Када је Европа ћутала, Србија је говорила крвљу.”

Алдо Фабрици, историчар

„Путујући кроз Србију, видео сам сиромаштво и ране, али и осмехе. Осећао сам да сам у земљи која је страдала, али није изгубила душу. Србија није велика по бројности, већ по ономе што носи у себи.”

Пјетро Басијани, новинар

„Никада у животу нисам видео народ који трпи бол као Срби. Долазили су нам рањени, исцрпљени и на ивици живота, али увек са једном реченицом: ‘Хвала вам, брате.’”

*италијански лекар из
српске болнице, 1916.*

„Србија ме је научила шта значи достојанство. Видео сам људе који немају ништа, а стоје као да имају све. То се не учи, то се носи.”

Марко Бјанки,
Њујоркаца

АУСТРИЈА

„Српски народ је један од најплеменитијих словенских народа. Нигде нисам видео такав склад између природе, душе и традиције као у Србији. Људи су поносни, а прост народ испуњен достојанством.”

Феликс Каниц,
Њујоркаца из XIX века

„Србију нисам видео као земљу параноје већ као велику собу једног напуштеног детета. То је земља која је страдала, али се никада није одрекла љубави. Људи ходају са болом, али и са поносом. Тај народ не могу да мрзим.”

Петер Ханке, 1996.

„Срби су народ са снажним осећајем за демократију. Њихова историја је историја борбе за право малог човека. Жеља за слободом код њих није научена већ природна.”

Роберт Михелс,
социолог

„Када сам лечио рањене Србе, био сам запањен. Нико није кукао. Трпели су бол са тихом снагом. Понекад би само рекли: ‘Докторе, спасите друге, ја ћу издржати’.”

аустријски лекар, 1914.

„У Србији сам видео куће спаљене до темеља, а њихови власници су нас дочекивали са водом, хлебом и благословом. Такав однос према госту у несрећи говори више од сваке речи.”

Франц Хорн, новинар

„Балкан би био незамислив без Срба. Кроз историју, они су спречавали велике силе да покоре читав регион. Србија је увек била бедем.”

Јулијус Штајнар,
историчар

„Срби су народ који се не плаши да каже шта мисли. Не траже дозволу за слободу, они је живе.”

аустријски чиновник из XIX века

ЧЕШКА

„Српски народ је стуб словенства. Под најтежим околностима сачувао је свој језик, веру и самосвојност. Срби су доказ да је слобода дубља од историје.”

*Томаш Масарик,
филозоф и*

„Срби су народ који у свакој трагедији уме да остане човек. Достојанство и храброст код њих нису случајне појаве, већ део културе.”

*Карел Чајек,
јисац и новинар*

„Србин носи у срцу успомену на старе хероје, а у песми будућност. Истрајност српског народа је чудо Европе.”

Јан Колар, јесник и мислилац

„У Србији сам видео народ који је изгубио све, осим поноса. Не знам да ли постоји народ који толико пати, а тако мало говори о својој муци.”

*Франџишек Ржехач,
новинар, 1915.*

„Када смо дошли да помогнемо Србима, мислили смо да долазимо као браћа у оружју. Убрзо смо схватили да долазимо као ученици, да научимо како се брани част.”

Чешка добровољачка јруја, 1914–1918.

„У српским очима видео сам искру која је у средњем веку красила витезове. То је стар народ, али са душом која не стари. Српско мучеништво носи у себи светост.”

*Јан Хус Млађи,
духовник и теолог*

„Србија ме је дочекала разорена, али са осећањем унутрашње снаге. Као да Срби знају да је њихова патња део дугог пута који се не прекида.”

*Јозеф Главка,
архијект и јуиојисац*

„Радио сам у болницама препуним рањеника. Срби су трпели бол без гласа. Видео сам само очи пуне ватре и вере.”

чешки лекар у Србији, 1915.

ПОЉСКА

„Српске народне песме су најлепше после Хомера. Док сам их читао, имао сам утисак да слушаам глас читавог једног народа који кроз векове носи свој крст. Србин пева о својој несрећи тако да она постаје узвишеност.”

*Адам Мицкјевич,
национални ђесник Пољске*

„Срби су једини народ у Европи који се пет векова без престанка борио против ропства. Нису имали цареve ни силне армије, али су имали срце. И то срце је победило.”

*Зиїмунї Милковски,
књижевник и ђолиїшчар*

„У Србима сам препознао снагу која се не може сломити. То је народ који је знао да брани част и веру, земљу и песму. Свака српска мајка је хероина, сваки српски војник витез.”

*Хенрик Сјенкјевич,
књижевник, добиїтник Нобелове наїраде*

„У Србији смо затекли пустош, али и народ који није пристајао да клекне. Срби су имали све разлоге за очајање, али су веровали. Они су војници судбине.”

Пољска мисија у Србији, 1915.

„Срби су народ који је у највећим трагедијама сачувао своје име, своју веру и свој образ. То је пример националног поноса који се не учи, већ живи.”

Јозеф Пилсудски, државник

„Дошли смо да помогнемо браћи. Када смо видели Србе на линији фронта, схватили смо да гледамо народ који се не бори само за земљу већ за част читавог словенства.”

їољски добровољац на Солунском фронїу

„У српском народу има нечег древног. Као да су потомци античких хероја. Њихова трагедија има величанствен облик.”

*Јан Маїејко,
сликар и истїоричар умеїносїи*

„Тифус, глад и хладноћа били су свуда, али Срби нису губили наду. Нисам чуо ниједну жалбу. Само једно питање: ‘Докторе, како су други?’ То је народ који не мисли само о себи.”

їољски лекар у Ваљеву, 1914.

ШВАЈЦАРСКА

„Срби су народ велике унутрашње снаге. Њихове мане нису прикривене, али њихове врлине имају тежину која се не може занемарити. То је народ који уме да издржи и онда када би други одустали.”

*Арчибалд Рајс,
криминолоџ и хуманиџарац*

„Ни у једној земљи нисмо срели толико спремности да се помогне другоме, чак и онда када самима готово ништа није преостало. Срби су делили и последње што су имали.”

*швајцарски хуманиџарци у Србији
у Првом светском рату*

„Српско друштво почива на снажним везама породице и заједнице. Управо у тим односима налази се извор њихове издржљивости и способности да опстану.”

*Албер Жиарден,
социолоџ*

„Култура код Срба није настала у дугим периодима мира, већ у сталном суочавању са историјом. Зато она носи снажан етички набој и дубоко осећање одговорности.”

*Социолошки оџледи,
швајцарски универзитетски професори, међународни период*

НОРВЕШКА

„У мом срцу увек је постојало посебно место за Србију. Народ који је толико страдао, а није изгубио достојанство, заслужује поштовање читавог света. Срби су народ који уме да пати и да се уздигне изнад патње.”

*Фриџоф Нансен,
научник и хуманиџарац, добитник Нобелове награде за мир*

„Ниједан народ није у толикој мери показао шта значи истрајати као Срби. Изгубили су домове, породице и земљу, али нису изгубили себе. Европа их је заборавила, али ја нисам.”

*Фриџоф Нансен,
јовор у Паризу, 1920.*

„Срби су били окружени болешћу, глађу и разарањем, али у њиховим очима видели смо племенитост која се не може научити. Делили су све што су имали, чак и онда када нису имали ништа.”

*Норвешка хуманиџарна мисија у Србији
у Првом светском рату*

„Када сам лечио српске војнике, био сам задивљен њиховом снагом. Губили су крв, али не и веру. Чак и у највећем болу, прво су питали за друге.”

норвешки лекар у Србији

„Србија је земља која ме је променила. Видео сам народ који не мрзи, иако је имао разлога. Видео сам људе који опраштају, иако им нико није тражио опроштај. То је народ дубоког хришћанског духа.”

Харалд Лунд, новинар

„Срби су стар и постојан народ. Њихова историја подсећа на историје библијских народа. Пуна је страдања, али и унутрашње светлости.”

Ејнар Ли, историчар

„Србија није само земља. Србија је осећање. Тамо где сам видео пепео, видео сам и живот. Тамо где сам видео смрт, видео сам и наду.”

*Јохан Берџен,
јеврејски теолог*

„У српским војницима видео сам хероје који нису знали да су хероји. Борили су се за своје домове као да бране цео свет.”

*Нордал Гриџ,
норвешки теолог*

ГРЧКА

„Срби су наша браћа по вери, по историјској судбини и по жртви. У најтежим тренуцима Србија је била одан савезник. Србин је човек који се за слободу бори не само мачем, већ и срцем.”

*Елефтериос Венизелос,
државник и председник грчке владе*

„Срби су народ византијске племенитости. У њиховој култури јасно се види спој античког наслеђа и словенске душе. Они су чувари православља и једног дубљег осећаја историје.”

*Константин Пајариџић,
историчар*

„Када сам видео Србе како марширају ка линији фронта, иако су многи били боси и исцрпљени, знао сам да гледам народ рођен за слободу. Њихова храброст била је као ватра, а њихова песма као молитва.”

грчки војник на Солунском фронту

„У српским болницама видели смо трагедију, али и доброту која се не може описати. Срби су били болесни и изнемогли, али су налазили снаге да теше једни друге. То је народ који страда заједно.”

Грчка медицинска мисија у Србији, 1914.

„Српски дух је постојан и неуништив. То је народ који уме да страда са вером и да се бори са поносом. Православље код Срба стоји као стуб који не пада.”

архиејиској Хризостом Смирнски

„Србија је била остављена, али се није предала. Срби су показали Европи шта значи бранити земљу и народ онда када је све против тебе.”

Грчка шћамја, 1915.

„У српској земљи се осећа одјек древних битака. То је земља која је много пропатила, али у којој постоји нешто што не може бити уништено. То се не објашњава, већ се осећа.”

Никос Казанцакис, ђућојисац и јисац

ИЗРАЕЛ

„Срби су били један од ретких народа у Европи који нису окренули леђа Јеврејима у најтежим временима. Срби су нас штитили и скривали онда када је и сама помисао на помоћ значила смрт. То је народ велике душе.”

*Голда Меир,
јремијер Државе Израел*

„Срби су народ чија је рука увек била испружена према Јеврејима. У Србији Јевреји нису били странци. Тамо где су Срби владали, Јевреји су били слободни.”

*Исак Алкалај,
јлавни рабин Краљевине Јујославије*

„Српске породице су нас сакривале у подрумима, шталама и тава-нима, док су Немци претили смрћу свима који помажу Јеврејима. Срби су ризиковали животе своје деце да спасу нашу.”

*Јеврејски сјасеници,
Шабач и Београд, 1941.*

„Срби су један од најчеститијих народа Европе. Никада се нису придружили прогону Јевреја. Србија је била међу првим земљама које су Јеврејима дале пуна грађанска права.”

*Израел Бар-Илан,
историчар*

„Видео сам Србе и Јевреје како раме уз раме лече рањенике. У Србији није било мржње. Било је заједништво у несрећи и поштовање које се не заборавља.”

јеврејски лекар у Србији, 1915.

„Срби су бранили Јевреје онда када је то било опасније него икада. Забележите овај народ као народ који зна шта је правда.”

*Ћруџа јеврејских интелектуалаца из Прага,
писмо српској влади, 1920.*

„Србин носи у себи две истине: истину о сопственом страдању и истину о способности да разуме туђу бол. То је народ који не пролази поред несреће.”

*Исак Самоковлија,
књижевник*

„Када смо били гоњени вековима, Срби су нам били уточиште. Њихов праг је за нас увек био отворен.”

Јеврејска заједница у Сарајеву, 1930.

„Срби су народ који је рано разумео нашу патњу јер су и сами пролазили кроз слична искуства. Србија је земља која памти, али не живи од мржње.”

Данијел Хојен, израелски новинар

ДАНСКА

„Србин воли своје дрвеће као што Швајцарац воли своје планине, а Данац море. Као џин, дрво стоји на бојном пољу и бори се против непријатеља Срба. Зелени застор грана пружа се над децом која се играју. Ако му се дозволи да расте, то дрво ће израсти у једно од краљевских дрвећа Европе.”

*Ханс Кристијан Андерсен,
писник и писац, 1842.*

„У српском народу се осећа нешто древно и племенито. Њихове песме подсећају на старе нордијске саге, пуне јунаштва, туге и лепоте. Срби носе тиху снагу која подсећа на северњачке јунаке, али са јужњачком топлином.”

*Ханс Кристијан Андерсен,
проширени запис о Србима*

„Србија је земља у којој људи носе терет прошлости, али стоје усправно. Срби имају понос који није надметање већ унутрашња постојаност.”

*Јорјен Хамер,
дански љубитељ*

„Лечио сам рањене српске војнике и био сам задивљен њиховом издржљивошћу. Многи су били на ивици живота, али су питали за своје другове. Такав осећај братства нисам видео нигде.”

дански лекар на Балкану, 1914.

„У Србији смо видели патњу какву свет ретко познаје, али и људе који су налазили снаге да се насмеју усред рушевина. Срби имају дар да у тами препознају светлост.”

Данска хуманитарна мисија, 1915.

ФРАНЦУСКА

„Захваљујући својим црквама, својој култури и својој вери, Срби су успели да опстану и да остану народ који зна за шта живи и за шта умире. Они су један од ретких народа који је заслужио своју слободу.”

*Габријел Мије,
француски јублициста, 1919.*

„Срби иду у смрт као на свадбу. Видео сам их у блату, под кишом, без хране, са осмехом који се не заборавља. То су најслободнији људи које сам икада срео.”

Анри Барби, рајни гојисник

„Видео сам Србе у највећој несрећи, али никада нисам видео мржњу у њиховим очима. Видео сам смиреност и достојанство. То је народ који страда као светац, а бори се као лав.”

*Рене Миле,
француски писац*

„Наполеон није познавао Србе, али ми немамо право да их не познајемо. Немци су ценили српску поезију више него сопствену. Срби су народ поноса и песме.”

*Лео Д'Орфер,
француски интелектуалац*

„Када српски војник падне, он пада напред. Као да и у смрти жели да буде ближе отаџбини.”

*Шарл Лоазо,
француски официр*

„Срби не знају за подлост. Они не умеју да мрзе. Њихова душа је чиста, а њихова храброст тиха и постојана.”

*Анри Поци,
француски јублициста*

„Србија је највећа морална сила Европе.”

Жак Беноа-Мешен, историчар

„Српске болнице биле су пакао, али Срби су били анђели. Ниједан народ није тако мирно и поносно подносио страдање.”

Француска медицинска мисија, 1915.

„Срби су војници какве Европа није видела од античких времена.”

*Ојисџ Говион-Сен-Сир,
француски официр*

„Србија је земља хероја. Земља жена које рађају јунаке и људи који умиру са песмом.”

*Пол Ревелио,
француски официр*

„Србији дугујемо поштовање. Та мала земља носила је на својим леђима судбину Европе.”

Француска шџамџа, 1916.

„Српски војник је најбољи савезник којим сам командовао. Храбар, честит и одан.”

јенерал Франше д'Ејере

„Срби су у несређи величанствени. Они не траже сажаљење. Траже само истину.”

Албер Лондр, француски новинар

„Србија је, између страдања и величине, изабрала величину.”

*Жорж Десбон,
француски џесник*

„Борио сам се раме уз раме са Србима. То су најчистији борци које сам икада видео.”

*Морис Бено,
француски добровољац*

„Србија је оставила најдубљи траг у историји Европе. Она је учила свет шта значи отпор.”

*Емил Оман,
француски истџоричар*

НЕМАЧКА

„У српским народним песмама налази се највиша поезија Европе. Српске епске песме су најчистији израз народног духа који сам икада чуо. То је поезија која превазилази границе једног народа.”

*Јохан Волфјанџ фон Геџе,
немачки џесник и мислилац*

„Српске епске песме морају се сматрати бисером европске књижевности. У Србима сам открио најснажније трагове древног словенског духа.”

Јаков Грим, филолоџ

„Језик Срба спада међу најлепше и најдоследније словенске језике. Њихове песме нису само поезија, већ историја у стиховима.”

Вилхелм Грим,
филолоџ

„Срби су један од најисторијскијих народа Европе. У најтежим временима сачували су своју самобитност и остали верни својој традицији.”

Леополд Ранке,
историчар

„У Србима се осећа ватра старих хероја. То је народ који у себи носи снагу која се не гаси.”

Вернер Зомбарџ,
социолоџ

„Када су заробљени Срби, изнемогли и изгладнели, пролазили поред нас, они су миловали нашу децу и давали им бомбоне. Срби су показали човечност према онима који су им уништили земљу.”

Фридрих Грисендорф,
истор, 1945.

„У српском народу препознајем онај осећај части и достојанства који је у Немачкој одавно ишчезао.”

Ханс Бах, историчар

„Срби су се борили као лавови. Њихове редове било је немогуће сломити. Када су падали, падали су напред, са погледом ка отаџбини.”

немачки војни извештај са Солунској фронтџа, 1917.

„Срби су у Првом светском рату били симбол страдања, али и уздицања. То је народ коме треба одати поштовање.”

Клаус Хојер,
истор

„Срби су један од најтрагичнијих, али и најхрабријих народа Европе. Више пута су били жртве великих сила, али никада нису изгубили унутрашњу снагу.”

Волфганг Брем,
немачки публициста

БЕЛГИЈА

„Срби носе бол као врлину. Видео сам народ који је у стању да своју трагедију преобрати у моралну победу. Српско страдање није обично историјско искуство, већ поглавље људског достојанства.”

Емил Верхарн,
писник и академик

„Србија је била мала по броју, али огромна по снази духа. Гледали смо их како бране оно што Европа није хтела да брани. Срби су често сами носили терет читавог континента.”

Жил Десџреа,
јолиџичар

„Када сам дошао у Србију, очекивао сам сломљен народ. Затекао сам људе који су подизали болнице, сахрањивали мртве, лечили рањене и певали. То није био народ поражених.”

белџијски добровољац, 1915.

„Понашање Срба у рату заслужује да се проучава. Они се не боре ради славе већ ради правде. У српској војсци видео сам скромност људи који знају зашто се боре.”

Луј Франк,
министар Краљевине Белџије

„Срби су делили и последњи комад хлеба са сиромашнима. У страдању су били повезани као једна породица. Та врста солидарности није уобичајена.”

Белџијска хуманиџарна комисија,
Србија, 1914.

„У Србији сам затекао народ који не познаје злобу. Иако опљачкани и опустошени, нису тражили освету већ истину.”

Албер Моне, новинар

ХОЛАНДИЈА

„Мало је народа у историји света који су платили тако високу цену за своју слободу као Срби. Њихова истрајност подсећа на античке народе који су живели вођени идеалима, а не користима.”

Хендрик ван Лун,
историчар и јублициста

„Српски народ има снагу да се подигне из пепела. Може да изгуби много, али не губи себе.”

Јосиј ван Ројен,
дџиломаџа

„Срби су ме научили шта значи борити се за живот. Видео сам како подижу болнице из ничега, како лече једни друге и како деле лекове са странцима. То је народ чије је срце веће од његове земље.”

холандски лекар на Балкану, 1915.

„Срби нису народ освете. Они су народ памћења. Не заборављају неправду, али још мање заборављају доброту.”

*Пејтер ван дер Велде,
хуманистичарни радник*

„Путовао сам Балканом и нигде нисам видео народ као српски. У болу налазе снагу, у разарању смисао, у смрти наду.”

Ханс Деврис, новинар

ПОРТУГАЛИЈА

„У Србима сам открио народ чија трагедија има облик узвишене судбине. То је народ који остаје усправан и онда када је историја против њега. Српска душа је дубока као фадор – у њој има бола, поноса и светлости.”

Фернандо Песоа, ђесник

„Срби су ме фасцинирали начином на који бол претварају у песму. То није народ пораза. То је народ који је научио да истраје.”

*Мануел Теишеиро Гомеш,
ђисац и дииломатиа*

„Када сам стигао у Србију, видео сам земљу која крвари, али и народ који се смеје. Тај осмех није наиван – он је знак унутрашње снаге.”

*Алваро Мардијераш,
новинар*

„Срби су делили и последње што су имали. Њихова солидарност је дубока и искрена, као молитва.”

Португалска хуманистичарна мисија, 1916.

„Срби имају дар да сваку трагедију претворе у причу, а сваку причу у легенду. То је народ који живи поезију.”

*Лисабет Оливејра,
ђуђођисац*

СЛОВЕНИЈА

„Срби су народ чије песме и јунаштво одзвањају кроз векове. У њима има нечег древног, нечег што подсећа на корен словенства. Српски народ живи историју као судбину.”

Франце Прешерн, ђесник

„У Србима има ватре која се не гаси. Видео сам народ који се у пепелу претвара у пламен. Срби су народ који носи крст, али га носи усправно.”

*Иван Цанкар,
књижевник*

„Српски народ је један од најчеститијих народа словенског света. Они су чувари старих врлина: части, братства, вере и гостопримства.”

*Јанез Еванјелист Крек,
хуманиста и свештеник*

„Борио сам се са Србима и видео њихову снагу. То није војска, то је братство. Када Србин каже ‘идемо’, он иде. Када каже ‘стоји’, он стоји.”

словеначки добровољац на Солунском фронту

„Срби су трпели бол без речи. Видео сам их како бодре једни друге, као да им је туђа рана тежа од сопствене. То је знак дубине једног народа.”

словеначки лекар у Србији, 1915.

„Србија је била бедем словенства. Срби су народ који је одбранио не само своју земљу, већ и душу словенског света.”

Антон Корошец, новинар и политичар

СЛОВАЧКА

„Српски народ је најистрајнији чувар словенске слободе. Срби су пролили више крви за слободу него сви други словенски народи заједно. Њихова трагедија припада целом словенству.”

*Људовит Штур,
отац словачкој националној прејорода*

„Српска поезија и српска историја личе једна на другу. Обе су испуњене јунаштвом, болом и чистотом. Срби су народ који у песми живи своју судбину.”

Павол Орсај Хвијездослав, ђесник

„Срби имају снагу да се подигну и из најдубљег пада. Њихова вера у себе и у Бога јача је од сваке невоље.”

Јозеф Милослав Хурбан, писац и свештеник

„Срби су нас дочекали као браћу. Делили су последњи хлеб са странцима. То не чини војска, то чини народ велике душе.”

Словачка добровољачка чета, 1914–1918.

„Били су исцрпљени, болесни и изгладнели, али њихов дух није посустајао. Никада нисам чуо жалбу. То је народ који зна да поднесе страдање.”

словачки лекар у Србији, 1915.

„Србија је плакала крвљу, али није изгубила образ. То је истина која Европу обавезује.”

словачки новинар, 1920.

ИСЛАНД

„Када сам путовао кроз Србију, имао сам осећај да ходам земљом која има душу. Срби су ме подсећали на старе нордијске јунаке – људе који умеју да трпе а да се не предају. У њиховом осмеху осећа се ветар слободе.”

*Бјарни Торсџенсон,
Њујоркисац, 1930.*

„У Србији смо затекли страдање које превазилази оно што смо могли замислити. Али нигде нисмо видели више човечности. Срби су делили воду, хлеб и ватру са свима. То је народ који живи братство.”

Исландска хуманистарна група, 1915.

„Срби се боре као лавови, а опраштају као свеци. Тај спој снаге и доброте ретко се среће.”

Торсџен Кристијансен, новинар

„Србија подсећа на старе саге. Трагична је, али величанствена. Српски народ носи у себи исту унутрашњу ватру коју су имали древни Викинзи.”

Хелги Мајнусон, учењак

РУМУНИЈА

„Срби су народ који је преживео све олује историје. Њихово страдање није само национална трагедија, већ симбол борбе малог народа да остане велики по духу.”

Николае Јорја, историчар и академик

„У Србима сам видео народ који има песму дубљу од својих рана. Они страдају са достојанством које се ретко среће. У њиховој тишини има више историје него у многим књигама.”

Михај Еминеску, поет

„Српска војска била је изнурена, али непоколебљива. Бранила се последњим дахом, без страха и без предаје. То је народ који се не може сломити.”

Румунска официрска мисија, 1914.

„Српски народ је као дубоко корење храста. Олује га могу савити, али не и ишчупати. Остаје веран себи, својој земљи и својој истини.”

*Димитру Димитриу,
публициста*

„У Ваљеву смо затекли бол и смрт, али и људе који носе воду, хлеб и утеху, иако су и сами били болесни. То је народ широке душе.”

румунски лекар у Србији, 1915.

„Србин не зна да буде роб. Може бити поражен, али не и покорен. У томе је суштина његовог бића.”

*Константијин Стерије,
поличар и писац*

„Србија је пала, али Срби нису. Тај народ ће устати поново, јер у њему живи истина.”

Румунска шtamпа, 1915.

БУГАРСКА

„Срби су народ песника, јунака и мислилаца. Кроз историју су показали да слобода има цену, а ту цену су плаћали најбољи међу њима. Српска песма носи бол, али и понос.”

Иван Вазов, песник

„У Србима има древног витештва. То је народ који зна да се бори за част. Њихово срце не пристаје на тиранију, а њихова рука не удара неправедно.”

*Христо Ботев,
револуционар и песник*

„Српски народ је као пламен који се не гаси. Када трпи, трпи са песмом. Када устаје, устаје снажно и одлучно.”

*Петко Славејков,
књижевник*

„У Београду смо видели разарање, али и држање које не напушта човека ни у несрећи. Срби су и тада налазили снаге да пружи руку госту.”

Бујарска мисија у Србији, 1914.

„Срби су један од најистрајнијих народа Балкана. Држе се своје земље и традиције као дубок корен, ма шта се дешавало у историји.”

*Љубомир Милетић,
историчар*

„Видео сам српске рањенике који су бол подносили у тишини. Није било крика, већ поглед ка небу и мирно прихватање. То може само велики народ.”

бујарски лекар у Србији, 1915.

„Срби у поразу виде наду, а у победи обавезу. Такав однос према животу сведочи о зрелости народа.”

*Симеон Радев,
дипломаца и хроничар*

МАЂАРСКА

„Чланство Србије у ЕУ је од стратешке важности за европску безбедност. Србија може сутра да уђе у Европску унију.”

„Србија и Мађарска представљају најбољи пример европске сарадње.”

Петер Сидјаршо

„Европској унији је Србија потребнија, него што је Србији потребна Европска унија.”

„Србија је кључ стабилности Западног Балкана.”

Виктор Орбан

ГЛАСОВИ ИЗНУТРА

Избор домаћих цитата

„А за мало власти и за мало ћара, спремни смо све да издамо.”

Петар Божовић

„Не видим већег мученика од српског језика.”

Петар Божовић

„Нама је боље да нестанемо као људи, него да опстанемо као нељуди.”

Иларијарх Павле

„Ко не воли своје, не може волети ни туђе.”

Матија Бећковић

„Јунаштво је кад браниш себе од другог, а чојство кад браниш другог од себе.”

Марко Миљанов

„Не бојим се од зла спољнега, већ од зла домаћега.”

Петар II Петровић Њеиош

ЗАВРШНА НАПОМЕНА ЗЛАТНЕ АНТОЛОГИЈЕ

Ове речи нису написане да нас узвисе.

Оне су написане да нас подсећају.

*Јер народ који је једном био виђен као пример
нема право да остане заборав.*

Бољуб Ј. Карић

„Србији нису потребни господари,
већ слуге народа!”

Богољуб Ј. Карић

ЧУЈТЕ, СРБИ – СТО ГОДИНА КАСНИЈЕ

Издавач: Фондација Браћа Карић

За издавача: Даница Б. Карић Стојилковић

Језички редакџор: Ирена Поповић Григоров

Ликовни уредник: Зоран Совиљ

Фотографије: Архива Фондације

Штампа: Интерпринт

Тираж: 1.000 примерака

Београд 2026.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-92

КАРИЋ, Богољуб, 1954-

Чујте, Срби сто година касније : завет мира, љубави
и части српског народа / Богољуб Ј. Карић. - Београд :
Фондација Браћа Карић, 2026 (Београд : Интерпринт). -
68 стр. : илустр. ; 24 cm

Кор. насл. - Тираж 1.000. - О Богољубу Ј. Карићу: стр. 5.

ISBN 978-86-7594-113-2

а) Карић, Богољуб (1954-)

COBISS.SR-ID 198139145

